

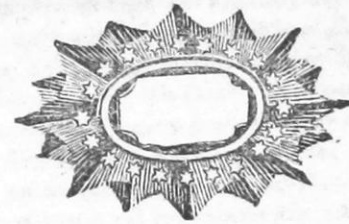
ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΠΕΡΙ

ΤΗΣ ΑΙΡΕΣΕΩΣ

ΤΩΝ

ΙΡΒΙΓΓΙΑΝΩΝ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ.

1870.

SISMANOGLIO

ΟΛΙΓΑ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΙΡΒΙΓΓΙΑΝΩΝ

Ἐκ τινος ἐπιστολιμαίας διατριβῆς τοῦ Ἀρχιμ. Φ. Βρυεννίου, ἀποσταλείσης τῷ 1859 ἐκ Βερολίνου πρὸς τινα ἐν Πετροπόλει φίλον του, ἐπερωτήσαντα αὐτὸν καὶ ἐπιθυμοῦντα νὰ μάθῃ τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως τῶν Ἰρβιγγιανῶν (α).

Ἡ αἵρεσις τῶν Ἰρβιγγιανῶν, ὀνομασθέντων οὕτω ἀπὸ τοῦ ἐκ Σκωτίας ὀρρωμένου Ἰρβιγγος, ἐνὸς τῶν διασημοτέρων πρωταθλητῶν τῆς αἰρέσεως, ὑπάρχει μία ἐκ τῶν πολλῶν ἐκείνων καὶ πρὸς ἀλλήλας μεγάλην σχέσιν καὶ ὁμοιότητα ἔχουσῶν αἰρέσεων τοῦ διαμαρτυρομένου κόσμου, ὅσαι περὶ τὰς πρώτας δεκαετίας τῆς 10^{ης} ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἀνεφύησαν. Ἡ γέννησις τῶν διαφόρων νεωτέρων σχισμάτων καὶ αἰρέσεων τῆς διαμαρτυρήσεως, καὶ μάλιστα ἡ γέννησις τοῦ Ἰρβιγγιανισμοῦ, δύναται ἀκούοντας νὰ ἐξηγηθῇ ἐκ τῆς κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἀνωμάλου καὶ ἐπισφαλοῦς καταστάσεως τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ κόσμου, ἐκ τῆς πολιτικῆς δηλονότι ἀκαταστασίας, ἐκ τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν ἐπαναστάσεων καὶ μάλιστα ἐκ τῶν μεγάλων κατακτῆσεων, ἃς ἐποίησαντο ἐπὶ τῶν πνευμάτων (ἀπὸ τῆς τελευταίας δεκαετίας τοῦ 11^{ου} αἰῶνος μέχρι τῶν ἐπαναστάσεων τοῦ 1848) ἡ ἀδιαφορία περὶ τὴν θρησκείαν, ὁ πανθεϊσμός, ὁ θεισμός, καὶ πρὸ πάντων, ὁ ὀρθολογισμός, ὁ κατὰ τὴν χρονικὴν ταύτην περίδον ἐκ θεμελιῶν κλονίσας τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ 12^{ου} αἰῶνος, καὶ τὰς Ἐκκλησίας αὐτῆς παρ' ὀλίγον αὐτάνδρους καταδροχθίσας. Τὰ μεγάλα καὶ τρομερὰ συμβάντα, ὅσα διεδραματίσθησαν κατὰ τούτους τοὺς χρόνους, ἰδίως ἡ Γαλλικὴ ἐπανάστασις τοῦ 1789, ἡ τῶν πρῶτων ταχεῖα διάδοσις ἀνὰ πάσας σχεδὸν τὰς Εὐρωπαϊκὰς χώρας καὶ ἀνὰ πάσας τὰς κοινωνικὰς τάξεις, καὶ καθόλου ὁ μαρσαζμός τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ἐντῇ οἰκογενείᾳ χριστιανικῶν καθεστώτων ἔπεισαν πολλοὺς πολλοῦ, καὶ μάλιστα ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ, ὅτι ὁ Ἀντίχριστος ἐργάζεται ἤδη ὑπέροπε ἐπιτυχῶς εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς βασιλείας του, ὅτι ἡ χριστιανικὴ Ἐκκλησία ὀνόματι μόνον ὑπάρχει καὶ ὅτι ὁ χριστιανικὸς κόσμος σπεύδει δραματικῶς εἰς τὸν παντελῆ αὐτοῦ ὄλεθρον. Ἐντεῦθεν τὸ περὶ Ἐκκλησίας ζήτημα, ὅπερ δὲν εἶχε παύσει συνέχον καὶ παρενοχλοῦν πάντοτε τὸν θεολογικὸν τῆς διαμαρτυρήσεως κόσμον, ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων ἡμερῶν τῆς ὑπάρξεώς του, κατέστη ἤδη παρά τισι τῶν

(α) Τὴν διατριβὴν ταύτην τοῦ Ἀρχιμ. Φ. Βρυεννίου, περιελθοῦσαν εἰς χεῖρας ἡμῶν, κρίνομεν ἀξίαν δημοσιεύσεως καὶ διὰ τὴν περιεργὸν ἱστορικὴν αὐτῆς ὕλην καὶ ἐπειδὴ θεωροῦμεν αὐτὴν ἐν πολλοῖς κατάλληλον εἰς τὰς περιστάσεις· εὐχαριστοῦμεν δὲ τῷ ἀξιολογώτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ, ὅστις, καίτοι κατ' ἀρχὰς ἠρνήθη ἡμῖν τὴν δημοσίευσιν αὐτῆς, ἐπὶ τέλους ὁμῶς ἐνέδωκεν εἰς τὴν ἐπιθυμίαν ἡμῶν.

διαμαρτυρομένων πρώτον και κύριον ζήτημα, και εν τῷ κόσμῳ τῆς ἀναμορφώσεως ἠκούετο ἤδη καθαρώτερον ἢ φωνή, τί ἐστὶν Ἐκκλησία; ποῦ ἐστὶν αὐτή; τίς και ὅποια ὄφρῃλεν εἶναι; και εἰν, και διὰ τίνας μέσου ἠδύγατο τὰ παλινορθωθῆ; προβλήματα, περι τὴν λύσιν τῶν ὁποίων και σήμερον εἰτι φρέφονται συμπαντες σχεδὸν οἱ ἀνταγωνισταὶ και πολεμιοὶ τοῦ ὀρθολογισμοῦ και τοῦ ὑποκειμενισμοῦ (subjectivism), και τὰ ὅποια καυχᾶται ὅτι ἔλυσεν ὁ Ἰρβιγγιανισμός. Διὸ και πρὶν ἢ ἐκθέσω σοὶ τὴν ἰδιόουσαν τοῖς Ἰρβιγγιανοῖς δογματικὴν διδασκαλίαν, δὲν νομιζῶ ἀνωφελὲς νὰ προτάξω ὀλίγα τινα περι τῆς ἀρχῆς, τῆς συστάσεως και τῶν περιπετειῶν τῆς αἰρέσεως αὐτῶν, καθ' ὅσον μάλιστα ἐν τούτοις καταφαίνε-ται πόσον ἀνεπιτήδειον ἦτο τὸ μέσον, ὅπερ ἐφεύρον πρὸς λύσιν τῶν ζητημάτων τούτων και πρὸς ἀνέγερσιν και καθαγίασιν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν.

Μεταξὺ τῶν λειτουργῶν τῆς Ἀγγλικῆς και Σκωτικῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες ἐξαίρετως ἐκ τῶν δογματικῶν και ἠθικῶν ἐπαναστάσεων και καταστροφῶν τῶν χρόνων ἐκείνων ὀρμῶμενοι, ἤρξαντο καταστηλιτεύοντες τὴν διαφθορὰν τῶν περι αὐτοὺς χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, διεκρίθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους ἱερεῖς τις, Ἐδουάρδος Ἰρβιγγ καλούμενος.

Ὁ Ἰρβιγγ, γεννηθεὶς τῷ 1792 ἐν τῇ Annan, πόλει τῆς Σκωτίας, ἀνήκεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Πρεσβυτεριανῶν. Ἐπι δὲ νέος ὢν, ἐδείκνυεν, ὡς λέγουσι, παράδοξον χαρακτῆρα και ἐνησυχιοετὸ εἰς ζητήματα ὑπερβαίνοντα τὰς δυνάμεις αὐτοῦ, καθὼς φαίνεται και ἐν μιᾷ τῶν μεταγενεστέρων αὐτοῦ ὀμιλιῶν, ἐν ἧ πλήρης μελαγχολίας ἀναφωνεῖ. «Ὡ οὐρανέ, πόσον ἀδάμαστος και ἀκύραστος εἶναι ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου! πόσον ἐπιθυμεῖ τὸ μέγα και τὸ ὑψηλόν, περιστρεφόμενη ἀπαύστως περι τὴν σφαῖραν τοῦ τελείου, και τοὶ ἄλλως ἀδυνατεῖ νὰ εἰσδύσῃ εἰς αὐτήν! Ναι, κάλλιστος κίωνὸς πρέπει νὰ λογιζῆται εἰν νέος τις ἐνασχολῆται περι ἐννοίας, ὑπερβαίνουσας τὰς δυνάμεις και τὴν θέσιν, ἐν ἧ εὐρίσκειται». Οὐχ ἤττον ἀξιοσημείωτος ὑπάρχει και ἡ κλίσις αὐτοῦ εἰς τὰς μαθηματικὰς πρὸ πάντων ἐπιστήμας, ὡς και ἐδίδαξεν ἐπὶ τινα χρόνον (ἀπὸ τοῦ 1810) ἐν τῷ πάνεπιστημίῳ Kaddington. Τὸ 1812, ὅ ἐστὶ μῶλις ἤδη εἰκοσαετής, ἐγένετο ὁ Ἰρβιγγ γυμνασιάρχης τοῦ ἐν Kinnarly γυμνασίου· ὕστερον δὲ εἰσελθὼν εἰς τὸ ἱερατικὸν τάγμα, ἐγένετο βοηθὸς ἱεροκλήρυξ παρὰ τῷ διασῆμῳ διδάκτορι Chalmer ἐν Glasgow, και ἔκτοτε ἤρξατο νὰ ἀποβαῖνῃ γνωριμώτερος εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἀλλ' ἐξάκουστος δὲν κατέστη, εἰμὴ ὅτε, προσκληθεὶς κατὰ τὸ 1822 εἰς τὴν ἐν Λονδίῳ Σκωτικὴν Ἐκκλησίαν, ἀνέλαθεν ἐν αὐτῇ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου.

Τριακοντούτης ἤδη ὢν ὁ Ἰρβιγγ, και τοὶ αἰμοῖρος βασιμίου και ἐπιστημονικῆς θεολογικῆς μορφώσεως, εἶχεν ὁμῶς πολλὰ ἠθικὰ και σωματικὰ προτερήματα. Ὁ πρωτοφανὴς και ἀσυνήθης τρόπος τοῦ κη-

ρύττειν και ἡ περι τὸ λέγειν καθόλου ποικίλη αὐτοῦ δεινότης, ἡ μεγαλοπρεπὴς και ὠραία μορφή τοῦ προσώπου, ἡ ἀκεραϊότης και εὐλιχρίνεια τῆς καρδίας και τὸ πρὸς πάντας εὐπρόσιτον, τοσοῦτον κατέβηλεξεν ἐνταῦθα τοὺς περι αὐτόν, ὡστε και ἡγεμόνες και ῥήτορες ἐνδοξοὶ τῆς Ἀγγλίας και πάσης τάξεως και ἐπιτηδεύματος ἄνθρωποι συνέτρεχον εἰς τὴν Σκωτικὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Λονδίνου, ὅπως θαυμάσωσι τὸν Ἰρβιγγα. «Ὁ Ἰρβιγγ, λέγει ὁ βιογράφος αὐτοῦ Μιχαὴλ Ὡλος, ἦν τὸ μέγα θαῦμα τῆς ἡμέρας. Ἀρχοντες και ἰδιῶται, πιστοὶ και ἄπιστοὶ, συμπαντες οἱ ἐπὶ τοῦ Odem, συνέβησαν εἰς τὴν Καλθδονικὴν Ἐκκλησίαν ὅπως ἴδωσι και ἀκούσωσι τὸν θαυμάσιον ῥήτορα, τὸν προφήτην τοῦ Βορρά και πολλοὶ, ὅσοι δὲν προκατελάμβανον θέσιν ἐνδον τοῦ ναοῦ, ἀνέβαινον ἐπὶ τῶν πλησίον δωμάτων και ἐπὶ τῶν θυρίδων αὐτοῦ» (α). Ἡ ἐπιτυχία αὐτῆ, ἐπιβρόωσα τὴν πρῶτως ἤδη ἐν αὐτῷ γεννηθεῖσαν ἀποστροφὴν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας του και ἐν γένει κατὰ τῆς Ἀναμορφώσεως και τοῦ Παπισμοῦ, ἐπεισεν αὐτόν μετ' ὀλίγον ὅτι ὑπάρχει κεκλημένος ἄνωθεν ὑπὸ τῆς θείας Προνοίας ἵνα γεννηται κήρυξ τῆς μετανοίας και ἀπόστολος τῆς παλιγγενεσίας και παλινορθώσεως τοῦ χριστιανισμοῦ· και ἀπὸ τοῦδε ἤρξατο σφοδρότερον ἐκσφενδονίζων τοὺς κεραυνούς του, δεξιᾷ τε και ἀριστερᾷ, κατὰ πασῶν τῶν καταχρήσεων τῆς Ἐκκλησίας, τῆς πολιτείας και τῶν σχολῶν. Ἡ κατάσταση τοῦ κόσμου ἐφαίνετο νῦν αὐτῷ τοσοῦτον διεφθαρμένη και ἐπισηφαλὴς, ὡστε ἐν τῷ πρόλόγῳ τῆς ἐρμηνείας αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν συμπεραίνων ἐπέφερεν «Ἐν τῇ ὥρᾳ ταύτῃ ἰστάμεθα ἐπὶ τὰ πρόθυρα μεγάλης κρίσεως, ὅσον ἀποβλέπει τὴν Ἐκκλησίαν και τὴν πολιτείαν. Μικρόν, και ὀφόμεθα μεγάλα πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ! Ναι, ἡ ὥρα πάρεστιν!» Ὁ τε Ἰρβιγγ λοιπὸν και οἱ τούτῳ ὀμῶφρονες, ὑπὸ τοιούτων ἰδεῶν ὄλως προκατελιημμένοι, και τοιαύτην τινα ἀναπαριστῶντες εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν τὴν εἰκόνα τοῦ κόσμου, δὲν ἔπαυον πλέον ἐκτοτε και ἐν Λονδίῳ και κατὰ τὰς ἐν Σκωτία περιοδεσίας των διαμαρτυρούμενοι και διὰ ζωῆς φωνῆς και διὰ συγγραφῶν κατὰ τῆς γενικῆς ἀπωλείας τῶν χρόνων, και ἐνταῦτῳ προσεγγίζουσάν τινα τρομερὰν καταστροφὴν προκαταγγέλλοντες, ἥτις ἐμελελε νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τοῦ εἰς ἀπιστίαν παρεκτραπέντος κόσμου αἰωνῆς, ὡς ἐπὶ τοῦ Νῶε ὁ κατακλυσμός· οἱ δὲ λόγοι αὐτῶν, ἐνισχυόμενοι ὑπὸ τῶν ἐπαναστατικῶν ἐκρήξεων, και ἰδίως ὑπὸ τῆς θρησκευτικῆς και ἠθικῆς ἀκαταστασίας, εἰς τὴν εἶχον ἐξωθήσει ἤδη τὸν Εὐρωπαϊκὸν κόσμον οἱ οὕτω λεγόμενοι Ἐγκυκλοπαιδισταὶ τῆς Γαλλίας, ἐνέβαλλον οὐκ ὀλίγους εἰς φόβον, και πολλοὶ ἐκ τῶν ἀπλουστέρων ἐπειθοντο, παραδοκῶντες φοβερὰ και ἐξαισία πράγματα.

(α) M. Hohl Bruchstüke aus dem Leben und den Schriften Eduard Irwings gewesen. Predigers an der Schottischen Nationalkirche in London. St. Gallen 1839.

Ὁ Ἰρβιγγ καὶ οἱ περὶ αὐτὸν συνέλαβον μὲν ἤδη τὴν ἰδέαν νὰ ἀνεγειρωσι νέαν τινα Ἐκκλησίαν, ἀππλλαγμένην τῶν ἐλλείψεων, ὅσας οὗτοι ἀνεκάλυπτον εἰς τὰς περὶ αὐτοὺς χριστιανικὰς Ἐκκλησίας, συνησθάνοντο ὁμοῦς ὅτι ἔλειπεν εἰς αὐτοὺς τὸ πρῶτον κινῶν, ἡ δύναμις δηλονότι, ἡ καθαρὰ ἡσυχία τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν. Διὰ περὶ αὐτοὺς Ἐκκλησιαί τῶν διαμαρτυρομένων, ὡς καὶ ἡ παπική, ἦσαν λίαν διεφθαρμένοι, ἦσαν τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐλέγχων αὐτῶν ἡ Ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀπέτειχεν ἰσως πολὺ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν τί λοιπὸν ἔδει γενέσθαι; τὸ μόνον καταφύγιον, ὅπερ ὑπελείπετο εἰς αὐτοὺς, ἦν ἡ ἰδέα τῆς διὰ τινος θαύματος τοῦ ἁγίου Πνεύματος παλινορθώσεως τῆς Ἐκκλησίας. Ἐντεῦθεν ἰσχυρῶς τις, ὀνόματι Haldane Shewart, ἐξέδωκε βιβλίον τι, ἐν ᾧ προέτρπε λαϊκοὺς τε καὶ κληρικοὺς εἰς συγκρότησιν ἱερῶν συνάξεων (prayer meetings), αἵτινες ὄφειλον νὰ ἔχωσιν ἔργον τὴν ἐκτενῆ προσευχὴν καὶ δέσπιν πρὸς τὸν Θεόν, ὅπως καταπέμψῃ καὶ πάλιν εἰς τὸν κόσμον τὸ ἅγιον Πνεῦμα, καὶ ἀνασώσῃ αὐτοὺς τῆς ἐπιχειμένης φοβερᾶς κρίσεως, καὶ τοιαῦται συνάξεις συνέστησαν πραγματικῶς μετ' οὐ πολὺ πολλοῦ τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ὑποστηριζόμεναι καὶ ὑπὸ ἄλλων πολλῶν καὶ διαστήμων τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Σκωτικῆς Ἐκκλησίας λειτουργῶν. Συγχρόνως δὲ ἤρξαντο οὗτοι νὰ ἐνασχολῶνται περὶ τὴν ἑρμηνείαν τῶν μῆψω, ὡς ἔλεγον, πληρωθειῶν προφητειῶν. Ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Ἰωάννου καὶ τὰ προφητικὰ βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης ἦσαν τὰ ἐξόχως περισπῶντα τὸ πνεῦμα οὐ μόνον τῶν κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν λαϊκῶν, καὶ νῦν ὑπεράλλοτε ποτε συνήρχοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἵνα προσευχόμενοι ἀναγινώσκωσι τὰς ἀγ. Γραφὰς, καὶ δέωνται θερμῶς ὅπως φανερωθῇ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ ἡ ἐκέργεια καὶ ἡ δύναμις τοῦ Παρακλητοῦ, καὶ ὑποδείξῃ αὐτοῖς τί ὄφειλον νὰ πράξωσι πρὸς σωτηρίαν αὐτῶν. Οἱ Ἰρβιγγιανοὶ οὐδόλως σχεδὸν διέφερον ἤδη τῶν παλαιῶν Χιλιεπιτῶν, ἐν τούτοις τὰ πράγματα αὐτῶν ἔβαινον ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτῶν καθ' ἑκάστην ἐπληθύνοντο.

Ἐν εἰτει 1827 πλούσιός τις τραπεζίτης ἐν Λονδίῳ, ὀνόματι Δρυμμόνδος (Drummond), θερμῶς θιασώτης καὶ τακτικὸς ἀκροατὴς τοῦ Ἰρβιγγος, ἄνθρωπος ῥέκτης καὶ εἰς ἄκρον ζηλωτῆς, ἠνέωξε τὴν ἀγροτικὴν αὐτοῦ οἰκίαν εἰς τοὺς ὀνομαστοτέρους μαθητὰς τῶν προφητῶν, ἐκείνους δηλονότι, ὅσοι, θεωροῦντες διεφθαρμένην τὴν χριστιανικὴν Ἐκκλησίαν, περιεφέροντο συνιστῶντες τοῖς πᾶσι προσευχὴν καὶ ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν. Ἐνταῦθα συνερχόμενοι οὗτοι κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα, μακρὰν τῶν θορύβων τοῦ κόσμου, ἐνεκύπτουν, εἰσοσιδύο τὸν ἀοιθμὸν ἤδη ὄντες, εἰς τὴν μελέτην τῶν ἁγίων Γραφῶν, πρὸς ἀναδίφησιν καὶ ἐξήγησιν τῶν μῆψω πληρωθειῶν προφητειῶν καὶ πρὸς καθόρισιν τῶν πρακτικῶν καθηκόντων αὐτῶν τε καὶ τῶν περὶ αὐτοὺς ὡς πρὸς τὴν προσεγγίζουσαν παρουσίαν τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποίαν ἐπεκμαίροντο, ὡς ἤδη ἀνωτέρω εἴρηται, ἐκ τῆς ἐλευσίνης τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου καταστάσεως. Τοῦ συλλογίου αὐτοῦ προεξάρχοντες

ἦσαν ὁ Ἰρβιγγ καὶ ὁ Δρυμμόνδος, ὁ καὶ τὰς συνδιασκέψεις καὶ ἀποφάσεις τῶν συνεδριάσεων τούτων ἐν ἰδίῳ ὕστερον συγγραμμάτι ἐκδούς (α).

Ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὐρίσκοντο οἱ περὶ τὸν Ἰρβιγγα καὶ τὸν Δρυμμόνδον καὶ ὑπὸ τοιαύτων πόθων ἐφλέγοντο αἱ καρδιαὶ αὐτῶν τε καὶ πάντων τῶν τὰ αὐτὰ φρονούντων καὶ οὕτω διατεθειμένων, ὅτε κατὰ τὸ 1830 (β), ἐέλθοντος τοῦ πληρώματος τοῦ χρόνου (ὡς ἐκφράζονται αὐτοὶ οὗτοι οἱ Ἰρβιγγιανοὶ), κηδύοκπε τέλος πάντων ὁ Θεὸς νὰ ἀνεγειρῇ ἄσπλον σωτηρίας εἰς τοὺς ἑαυτοῦ θεράποντας καὶ ἀποκριθῇ εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ βαρεῖς αὐτῶν ἀναστεναγμούς. Ὁ Παράκλητος ἐπεσκέψατο ἐν πρώτοις μελὴ τινὰ τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ Port-Glasgow καὶ ἀλλαχοῦ τῶν δυτικῶν μερῶν τῆς Σκωτίας. Ἡ φωνὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἠκούσθη πάλιν ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς ἐπὶ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, ἠκούσθη δὲ, ὡς ὁ Ησαΐας (κεφ. 28, 14) προεῖπε διὰ φαυλισμῶν χειλέων, διαγλώσσης ἐτέρας. Τὰ ὄργανα, λέγουσιν οἱ Ἰρβιγγιανοὶ, δι' ὧν κατ' ἀρχὰς τὸ Πνεῦμα ἐλάλησεν, ἦσαν γυναῖκες καὶ ἄνδρες ἰδιῶται, οὔτινες εἶχον μὲν πίστιν θεοσεως τῶν Γραφῶν καὶ ὁμῶς ἐδόθη αὐτοῖς, ἵνα ῥίψωσιν ἀκτίνας προφητικῆς φωτὸς ἐπὶ τοῦ γραπτοῦ λόγου, ἐρμηνεύσωσι σκοτεινὰς καὶ δυσχερεῖς Προφητικὰς ῥήσεις καὶ μεταβάλλωσιν εἰς ζῶντα λόγον ὅτι ἔως τότε εἰς πολλοὺς ἐφαίνετο ὡς νεκρὸν γράμμα· κἀν δὲ πολλὰς παιδία μόνον καὶ ὑπηρέτρια ἦσαν, δι' ὧν τὸ Πνεῦμα ἐλάλει, καὶ οὕτως ὁμοῦς ἡ φωνὴ αὐτῶν ἐποίει νὰ τρέμωσι καὶ αὐτῶν τῶν μεγαλοψόχων καὶ λογιωτέρων αἱ καρδιαί. Τριακόσια ἔτη (ἐξακολουθοῦσιν οἱ αὐτοὶ Ἰρβιγγιανοὶ) μετὰ τὰ μεγάλα Ἐκκλησιαστικὰ συμβάντα, τὰ ἐπενεμῶντα τὸν διαμελισμὸν τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, τριακόσια ἔτη μετὰ τὴν ἐν Αὐγούστῃ σύνοδον, συμφώνως μὲ τὰς προφητικὰς προρρήσεις τοῦ Δουθέρου, τοῦ ἐπὶ τριακόσια ἔτη ὀρίσαντος τὴν διάρκειαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀναμορφώσεώς του, ἐξέχεν ὁ Κύριος τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς δούλους καὶ ἐπὶ τὰς θεράπαινας αὐτοῦ, καὶ ἠκούσθη ἐκ τοῦ στόματος τῶν προφητῶν αὐτοῦ ἡ παρακλητικὴ φωνή: Ἰδοὺ ὁ νυμφίος ἔρχεται, ἐξέλθετε εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ! Οὗτοι ἦσαν οἱ πρῶτοι λόγοι οἱ ἐξελθόντες ἐκ τοῦ στόματος τοῦ πρώτου σκεύους τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἡ φωνὴ τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἠκούσθη ἐν μέσῳ τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ ὅτι λοιπὸν ἐπεθύμουν οἱ Ἰρβιγγα-

(α) Ὁ Δρυμμόνδος, ὁ ἕνεκα τῶν παραδοξολογιῶν τοῦ πολλὰς μνημονευθεῖς εἰς τὰς Ἀγγλικὰς βιβλίας, ὡν μέλος τμηκαῦτα ἐτύγχανεν, ἀπέβη διὰ τῶν μεγάλων χρηματικῶν θυσιῶν του ἐν τῶν ἰσχυροτέρων ὑποστηρικτῶν τοῦ Ἰρβιγγιανισμοῦ, ἐργασθεὶς ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ ὡς Ἀγγελοσ, εἶτα ἐκ καὶ ὡς Ἀπόστολος, ἐν τῇ Ἰρβιγγιανικῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Λονδίνου.

(β) Ἄλλοι ἐξιστοροῦσιν ἀρχαιότεραν τῶν Ἰρβιγγιανικῶν ἐκστάσεων τὴν ἐμφάνισιν, ἀποδεχόμενοι ὡς ἔτος αὐτῆς τὸ 1827. Βλ. Reich, Stud. und Krit. etc. 1849, φιλ. 4.

νοί, τὴ ἀπλήσυσαν, ἡ μεγαλύτερα δυσκολία τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτῶν ἤρθη, ὁμεμέλιος λίθος τῆς κατ' αὐτοὺς Ἐκκλησίας ἐτέθη, καὶ ἤδη οὐδὲν ἄλλο ὑπελείπετο αὐτοῖς, εἰ μὴ ἵνα ἀκολουθήσωσι τὴν, ὡς ἐνόμιζον, θεῖαν ταύτην φωνὴν εἰς ὅτι συνεβούλευεν αὐτοῦς. Τῆς θείας ταύτης φωνῆς ἠξιώθησαν διὰ τῆς προσευχῆς· ἡ προσευχὴ ἠνέφξεν αὐτοῖς τὰς πύλας τοῦ οὐρανοῦ· καὶ πραγματικῶς προσευχὴ τοιαύτη, ὅποια ἦν ἡ τῶν ἀνθρώπων τούτων, τοιοῦτους ἐμελλε νὰ φέρῃ καὶ τοὺς καρπούς. Διότι προσευχὴ, προερχομένη ἐκ πεπλανημένης διανοίας καὶ καπνώδους φαντασίας, δύναται νὰ ἐξομοιωθῇ πρὸς τὰ πυροτεχνήματα ἐκεῖνα, ἀπερ' αἴρονται μὲν εἰς τὸν οὐρανὸν δρομαία καὶ πυρώδη, καταπίπτουσι δὲ ὡς ταχέως ἐσθεσιόμενα καὶ μὴ συνεπιφέροντα εἰ μὴ μέλαιναν καὶ ὑπόψυχρον τέφραν.

Ἀφιχθείσης τῆς ἐκείσεως ταύτης εἰς τὰ ὄρατα τοῦ Συλλόγου, οὐ ἀνωτέρω ἐμνημονεύσαμεν, ἀπέστειλεν οὗτός τις ἐκ μέσου αὐτοῦ πρὸς ἐξέταθιν τοῦ πράγματος. Οἱ ἀποσταλέντες, ἐρευνήσαντες καὶ ἰδόντες τὰ γινόμενα, ἐμαρτύρησαν ὅτι ἦσαν χαρίσματα γλωσσῶν καὶ προφητείας, παρόμοια δηλονότι πρὸς τὰ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων. Ὁ Ἰρβιγγ, ἀκούσας τὰ γενόμενα, ἐπίστευσε, καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ ἐκ τοῦ Συλλόγου ἐπίστευσαν εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς ἀποσταλείσης ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς. Δὲν παρήλθε δὲ πολὺς χρόνος, καὶ τὰ αὐτὰ φαινόμενα ἔλαβον χώραν καὶ ἐν Λονδίῳ. Ἐκτοτε δὲ ἤρξαντο ἐπαναλαμβανόμενα συχνότερον αἱ ἐμπνεύσεις καὶ αἱ ἐκστάσεις αὐταί, καὶ συνέβαινον καὶ εἰς τὰς κατ' οἴκους συναξεῖς ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀναγνώσεως τῶν Γραφῶν καὶ τῆς διδασκαλίας.

Ὁ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς βιογράφος τοῦ Ἰρβιγγος, ὁ ὅλος, ὅστις ἐγένετο πολλῶν τοιούτων ἐκστάσεων αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος, διηγεῖται περὶ αὐτῶν τὰ ἑξῆς. «Ἐυρισκόμεθα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰρβιγγος, καὶ μετ' αὐτοῦ συμπροστυχομέθα πάντες, ὅτε αἰφνης εἰς ἐκ τῶν παρόντων διεκοψε τὴν προσευχὴν ἡμῶν διὰ τινῶν παραδόξων ὅλως καὶ ἀκαταλήπτων φθόγγων, οἵτινες μετὰ τοιαύτης βιαίας φωνῆς καὶ σφοδρᾶς ἐμφάσεως ἐξήρχοντο ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, ὥστε αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου ὠρθώθησαν, καὶ φόβος καὶ ἐκπληξίς με κατέλαβον. Οὐδὲν εἰσέτι κατὰ τὸν βίον μου ἐτάραξε τοσοῦτον τὸ νευρικόν μου σύστημα, ὅπερ ἄλλως δὲν εἶναι ἀσθενές, οὐδὲ πιστεύω ὅτι ἠδυνάμην ποτέ, κἂν εἰς ὑπερβολὴν ἐβίαζον τὴν φύσει ὑγιέστατον λάρυγγά μου, νὰ ἀφήσω τοσοῦτον ὄξει φθόγγους. Μετὰ τὸ ἀκατάληπτον τοῦτο προανάχρουσμα ἠκούσθησαν λέξεις τινὲς Ἀγγλικαί, καὶ πρὸς τοῖς ἄλλοις φωνή τις ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Ἰρβιγγα καὶ λέγουσα: Ἰδοὺ πιστὸς ποιμὴν τῶν ψυχῶν, ἰδοὺ ἄνθρωπος πνευματικὸς καὶ ἱεροπρεπής. — Ὁ Ἰρβιγγ εὐχαρίστησε τὸν Θεὸν διὰ τὸ σημεῖον τοῦτο τῆς μεταξύ ἡμῶν παρουσίας του, ἐμὲ δὲ κατέλαβε τότε μικρὰ τις δυσθυμία. Μόλις δὲ ἐκαθίσασαμεν ἕκαστος ἐπὶ τοῦ θρανίου αὐτοῦ, ἐτοιμαζόμενοι νὰ ψάλλωμεν καὶ ἕτερον ψαλμὸν, καὶ ἰδοὺ αἰφνης καὶ πάλιν γυναιὸν τι ἐκ τῶν παρακαθημένων ἀφῆκε παρομοίας φωνάς, οἷας καὶ ὁ ῥηθεὶς ἀδελφός, ὁξυ-

τέρας ὅμως καὶ λιγυρότερας. Εἰς τοὺς ἀκαταλήπτους φθόγγους συνῆψεν ἡ ἐνθους ἀδελφή, οὐδόλως ὑποχάλασασα τὸν τόνον τῆς φωνῆς, ὡραίαν παραινέσιν περὶ τοῦ γρηγορεῖν καὶ προσεύχεσθαι καὶ εὐσεβῶς καὶ ὁσιῶς διαβιοῦν π.

Ὁ αὐτὸς βιογράφος περιγράφει καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν γίνονται αἱ ἐκστάσεις αὐταί, ὡς ἀκολούθως: « Πρὸ τῆς ἐκρήξεως τῆς φωνῆς, φαίνεται ὁ μέλλων νὰ ὀμιλήσῃ ἐπίστρέφων εἰς ἑαυτὸν καὶ ὅλως εἰς τὰ ἐνδοναὐτοῦ βυθίζομενος, ὅπερ δηλοῦται διὰ τῆς κλείσεως τῶν ὀφθαλμῶν καὶ τῆς ὑπεράνω τούτων ἐπιθεσεως τῆς χειρὸς. Αὐτίκα δὲ, ὡσανεὶ γαλβανιζόμενος, πίπτει εἰς σπασμούς καὶ δονεῖται ὅλον τὸ σῶμά του· εἶτα ἐκχέεται ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ πύρινον ῥεῦμα ξένων, παρόμοιον Ἑβραϊκῆς γλώσσης ἠχούτων ἐμφαντικῶν φθόγγων, τρις συνήθως τῶν αὐτῶν ἐπαναλαμβανόμενα, καὶ μετὰ μεγάλης σφοδρότητος καὶ ὀξύτητος. Τὸ πρῶτον τοῦτο ῥεῦμα τῶν σκοτεινῶν καὶ ἀκατανοήτων φθόγγων, ὅπερ θεωρεῖται ὡς ἀπόδειξις τῆς γηνησίας ἐμπνεύσεως, διαδέχεται ἐν τῷ αὐτῷ τῶν βραχύτερος ἢ μακρότερος λόγος εἰς γλώσσαν καταληπτὴν εἰς τὴν συναξίν τῶν ἀδελφῶν, ὅστις ἐπίσης ἐπαναλαμβάνεται ἐν μέρει, καὶ ἄλλοτε μὲν συνίσταται εἰς αὐστηρὰς καὶ σοβαρὰς νοηθείας, ἄλλοτε δὲ εἰς φοβεράς προρρήσεις, καὶ ἐνίοτε εἰς κατανυκτικὴν καὶ παραμυθητικὴν διδασκαλίαν. Τὸ δεύτερον τοῦτο μέρος νομίζεται συνήθως ὡς παράφρασις καὶ ἐξηγήσις τοῦ πρώτου, τῶν κατὰ πρῶτον δηλαδὴ ἐκφωνουμένων ἀκαταλήπτων ἐκείνων φθόγγων, καὶ τοι ὑπὸ τοῦ πνευματεμφοροῦ δὲν θεωρεῖται ὅλως ὡς τοιοῦτον. Μετὰ τὴν ἐναγώνιον δὲ ταύτην ὀμιλίαν ὁ ἐνθουσιασθεὶς μένει ἐπὶ τινὰ χρόνον εἰς βαθεῖαν σιωπὴν, ἔπειτα δὲ κατ' ὀλίγον ἔρχεται εἰς ἑαυτὸν καὶ ἠσυχάζει». Τὴν δὲ ἐσωτερικὴν κατάστασιν τοῦ ἐμπνεομένου περιέγραψεν εἰς τὸν ὅλον νεανὴς τις ὡδὲ πως. «Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπιπίπτει αἰφνης καὶ ἀπροσδοκίτως καὶ μετὰ ἀκαταμαχῆτου δυνάμεως. Ὁ δὲ ἄνθρωπος, ἐφοῦ τοῦτο κατέρχεται, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ ἀγόμενον καὶ φερόμενον ὑπὸ ἀνωτέρας τινὸς δυνάμεως, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἀναγκαζόμενον νὰ ἐξείπῃ πολλὰ, τῶν ὁποίων ὅμως οὐδεμίαν συνείδησιν ἔχει, διὸ καὶ μετὰ τὴν ἐκστασιν δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τι ὠρισμένον περὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ λαληθέντων· παρελθούσης δὲ τῆς ἐκστάσεως, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀδύνατον καὶ ἐξηγτηλῆμενον».

Τὰ αὐτὰ, φίλε, συμβαίνουσι ἀπαραλλάτως καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ὡς καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ ἰδίως ὀφθαλμοῖς εἶδομεν καὶ ἠκούσαμεν, ὅτε ἐσχάτως ἐπεσκέφθημεν τὴν ἐνταῦθα (ἐν Βερολίῳ) ἐκκλησίαν τῶν Ἰρβιγγιανῶν, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅμως ὅτι αἱ ἐκστάσεις αὐταὶ ἠλαττώθησαν σήμερον καὶ ὀσημεραιοσπανιώτεραι ἀποβαίνουσι. Τῶν ἀποκαλυπτικῶν τούτων ἐμπνεύσεων καὶ ἐκστάσεων (τῶν ψευδῶν δηλονότι καὶ μὴ πραγματικῶς τοιούτων), αἵτινες, ὡς γνωστὸν, καὶ ἀλλαγῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἀπαντῶσιν,

ὡς φέρ' εἶπεν παρὰ τοῖς Μοντανισταῖς (α), εὐκόλως τις κατανοεῖ τὴν γέννησιν, ὅταν παρατηρήσῃ ὅτι ὡς τοιοῦτοι πνευματέμφοροι προφήται παρήλθον εἰς μέσον καὶ κατὰ τὰς ἡμετέρας χρόνους ἀνθρώποι αὐστηρᾶς μὲν διαγωγῆς καὶ μεγάλης φαντασίας, ἀλλ' ἀσθενοῦς νοός καὶ ὀλίγης κριτικῆς δυνάμεως. Ἐκστάσεις καὶ παραλαλήματα καὶ ἄλλα παρόμοια συμπτώματα συμβαίνουναι συνήθως, ὡς γνωστόν, καὶ εἰς τοὺς ἀσθενεῖς καὶ εὐερέθιστον ἔχοντας τὸ νευρικὸν σύστημα, ὧν τὴν λεπτομερῆ ἀνάλυσιν ποιεῖται ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη. Ἄλλ' αἱ περὶ ὧν ὁ λόγος ἐνταῦθα ἑκστάσεις ἔχουσι τι ἰδιάζον, ὅπερ ὑπάρχει ἀναμφιβόλως ἀποτέλεσμα τῆς ἰδιαιτέρας θρησκευτικῆς προπαρασκευῆς καὶ προδιαθέσεως, ἴσως δὲ ἐνίοτε εἶναι καὶ καθαρά ὑποκρισις.

Ἐν τούτοις εἰς τὰς ἐκστάσεις ταύτας, ὅπως ὁ ἴδιος αὐτὰς ἐξιστορεῖ καὶ ὅπως μεχρι τῆς σημερινῆς γίνονται ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἰρβιγγιανισμοῦ, οἱ περὶ τὸν Ἰρβιγγα εἶδον τὴν φανερωσιν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν φωνὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, παθόντες ὅτι τὴ παλαι ἐπαθε περὶ τὰς ἀποκαλύψεις τῶν Μοντανιστῶν καὶ αὐτὸς ὁ Τερτυλλιανός. Ἀφοῦ δὲ τὸ πρᾶγμα διεδόθη καὶ ὁ αἶθμος τῶν ἐμπνεομένων ἤρξασεν, αἱ ἐκστάσεις ἤρχισαν νὰ λαμβάνωσι χώραν εἰς πολλὰς Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας, καὶ πολλοὶ τῶν τοιοῦτοτρόπως ἐνθουσιῶντων ἐξεβάλλοντο καὶ ἀπεκηρύττοντο τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν ἄλλ' ὅσον ἐπερίσσειεν ἢ καταφρόνησις καὶ ὁ κατ' αὐτῶν πόλεμος τῶν ἐναντιῶν, τοσοῦτω μᾶλλον ἐνεστερνίζετο τὸ πρᾶγμα ὁ Ἰρβιγγ, πρόσλαμβάνων εἰς τὴν παροικίαν αὐτοῦ τοὺς καταδιωκομένους καὶ παραγγέλλων εἰς αὐτοὺς ἵνα ἐνεργῶσι τὰ χαρίσματα αὐτῶν. Μετ' οὐ πολὺ ὁμοῦς τὰ χαρίσματα ταῦτα τοσοῦτον διετάραξαν καὶ τῆς παροικίας αὐτοῦ τὴν δημοσίαν λατρείαν, ὡς διακόπτοντα αὐτὴν πολλάκις καὶ πολλοὺς θορόβους προσενδύοντα, ὥστε πολλοὶ τῶν προΐσταμένων αὐτῆς, οἵτινες, εἰ καὶ ἐσέβοντο τὸν Ἰρβιγγα, δὲν ἀπεδέγοντο ὁμοῦς καὶ τὰς ὑπερβολὰς αὐτοῦ, ἠναγκασθησαν, ἀφοῦ πρῶτον, παρακαλέσαντες αὐτὸν φιλικῶς περὶ τῆς καταπαύσεως αὐτῶν, δὲν εἰσηκούσθησαν, νὰ ἀναγγείλωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ἐν Λονδίῳ πρεσβυτέριον τῆς Σκωτικῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Ἰρβιγγ, παρουσιασθεὶς ἐνώπιον τοῦ πρεσβυτερίου κατὰ τὸν Μάιον τοῦ 1832, κατέπαυσε τὴν ἀπολογίαν του διὰ τῶν ἐφεξῆς λόγων. « Ἀνακρινύτω δημοσίως, ὅτι αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Διαμαρτυρησεως, καθὼς αὐτὴ ἡ Ρωμαϊκὴ, ἀπέθισαν ἢ Βαβυλῶν διὰ καὶ ἀποχωρίζω ἐμαυτὸν καὶ τὸ ποιμνίον μου ἀπὸ τῆς Βαβυλῶνος ταύτης, καὶ καθυποτάσσω ἐμαυτὸν εἰς τὴν κεφα-

(α) Βλ. Τερτυλλιανόν, ὅστις ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ De anima 2, 9. ἐκφράζεται οὕτως. Est hodie soror apud nos revelationum charismata sortita, quas in Ecclesia inter dominica solemnia per ecstasin in spiritu patitur conversatur cum angelis aliquando etiam cum Domino et videt et audit sacramenta et quorundam corda dignoscit et medicinas desiderantibus submittit.

λήν τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὴν δόξαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, οὐδὲν σχίσμα προξενῶν, ἀλλ' ἐργαζόμενος, ὡς ὁ δούλος ἐκεῖνος, ὅστις, ταχισταὶ προσδοκῶν τὴν ἔλευσιν τοῦ κυρίου του, ἐπιθυμεῖ ὅπως εὐρεθῆ ἔτοιμος εἰς ὑπάντησιν αὐτοῦ. » Καθαρωθέντος δὲ τοῦ Ἰρβιγγος καὶ ἀναθεματισθέντος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῶν Πρεσβυτεριανῶν, ὁ προφήτης Δρυμμόνδος καὶ ἄλλοι πολλοὶ πλούσιοι, περιτονοῦντες ἑαυτοὺς ἰδιαιτέρον ναῖσκον, συνήρχοντο ἐν αὐτῷ μετὰ τῶν ὁπαδῶν τῆς νέας σχολῆς, ἢ προεξάρχων καὶ, οὕτως εἰπεῖν, κέντρον ὑπῆρχεν ἕκτοτε ὀρθόγγυ, εἰ καὶ ἐπὶ μικρὸν μόνον χρόνον διότι μετ' ὀλίγον, τῷ 1834, ἀπέθανε 42 ἐτῶν τὴν ἡλικίαν, ἀφείλε τὴν σύζυγον του καὶ τρία τέκνα.

Ἐν τῷ μεταξύ δὲ τούτῳ, ὅσα μᾶλλον ἤξανε ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῇ νεῖα ταύτῃ κινήσει θεῶν δάκτυλον διορώντων, τοσοῦτον ἐπερίσσειον καὶ αἱ ἀτοπταὶ καὶ τὰ σκάνδαλά τινων σφοδρὰ ζηλωτῶν κατὰ τῆς Βαβυλῶνος. « Καὶ οἱ μὲν ἀληθεῖς τοῦ Κυρίου διακονοὶ, λέγουσιν οἱ Ἰρβιγγιανῶν, πολλὰς βαρείας καὶ ἀνιάτους νόσους ἐθεράπευον ἐνώπιον πολλῶν μαρτύρων, καὶ πολλοὶ δαμνιζόμενοι ἐσωφρονίζοντο ὁμοῦς ἄλλα πνεύματα πονηρὰ, ἀπομυρῶμενα τὴν φωνὴν τοῦ Παρακλήτου καὶ ἐκροβίζοντα τοὺς ἀπλουστεροὺς, ποικίλαι περὶ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα καταχρήσεις, ἀγνοια τῆς ὁρθῆς αὐτῶν χρήσεως, ἀπιστία καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλὰ ἤξανε τὰ θειά, τὴν ἀτάξιν καὶ τὸν φόβον τοῦ μικροῦ ποιμνίου, ὅπερ εὐθύς ἐξ ἀρχῆς εἶδεν ἑαυτὸ ἐκτεθειμένον εἰς τοὺς πειρασμούς τοῦ διαβόλου, εἰς ταξιδίους τοῦ κόσμου, καὶ εἰς τὰς βιαιότητας τῶν ἄντιπῶν. »

Ὅθεν δι' ὅλα ταῦτα ἠσθάνετο ἤδη ἡ ἀρτίσυστατος Ἐκκλησία τὴν ἀνάγκην τῆς τάξεως καὶ σταθερᾶς τινος νομοθεσίας, καὶ τινες τῶν προφητῶν ὠμίλησαν ἤδη πολλάκις περὶ ὑψηλῶν καὶ ἱερῶν ταγματῶν, πλὴν δὲν ἐτόλμων εἰσεῖναι νὰ ἐπιχειρηθῶσι τι, « ἀπεκδεγόμενοι παρὰ τοῦ Κυρίου ἐκδηλότερα πρὸς τοῦτο σημεῖα », τὰ ὅποια καὶ δὲν ἐβράδυναν διότι μετ' οὐ πολὺ, τῷ 1833, « ἡ προφητικὴ φωνὴ » ἐκάλεσεν ἀποστόλους, εὐαγγελιστὰς, ἀγγέλους, πρεσβυτέρους, διακόνους κλπ. καὶ νῦν ἐδηλώθη πρὸς πάντας, τοὺς εἴτε κατὰ τὰς ἀδύς κηρύττοντας, εἰτε μετὰ τῶν πιστῶν τὰ τοῦ ποίμενος ἀξίωμα μετερχομένους, ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει Θεὸς τάξεως, καὶ ὅτι ὠφείλον νὰ ἀπέχωνται τοῦ ἔργου αὐτῶν, ἕως οὗ λάβωσι χειροθεσίαν παρὰ τῶν Ἀποστόλων. Αἱ πρῶται χειροτονίαι ἐγένοντο κατὰ τὴν ἐορτὴν τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως τοῦ 1832. οὕτω δὲ καθιδρύθησαν τὰ διάφορα Ἐκκλησιαστικὰ ὑπουργήματα, τῆς μὲν προφητικῆς φωνῆς καλοῦσθε τοὺς ἀξίους, τῶν δὲ Ἀποστόλων καὶ ἐπισκόπων χειροτονουμένων. Κατ' ὀλίγον δὲ ἐιχηματίσθησαν ἐν Λονδίῳ κατὰ τὸν τύπον τῶν ἐπτὰ Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀποκαλύψεως (Ἀποκάλ. 1, 20.) ἐπτὰ Ἐκκλησίαι, αἵτινες ὠφείλον νὰ ἴηαι ὁ τύπος τῶν ἀπάνταχού Ἐκκλησιῶν. Ἡ ἀνωτάτη θέσις καὶ ἐξουσία ἀνήκει εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ὥστε εἰς τὰς συνεδριάσεις τῶν ἀγγέλων, τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν λοιπῶν λειτουργῶν

των ἐν Λονδίῳ ἐκκλησιῶν τὴν προεδρείαν ὤφειλον νὰ ἔχωσιν οὗτοι· καὶ ὁμοίως εἶχεν αὐτὴν ὁ Ἰρβιγγ, ὅστις ἦν μόνον ἄγγελος, ἤγουν ἐπίσκοπος. Ὁ Ἰρβιγγ ἦν λίαν ἐπίσημον πρόσωπον, καὶ εἶχε τοσαύτας καὶ τοιαύτας ἐκδουλεύσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς δύσκολον ἦτο νὰ παραγκωνισθῇ. Ἐνεκα τούτου ἀνεβάλτετο καὶ ἡ συμπλήρωσις τοῦ δωδεκαδικοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἀποστόλων, ἐξ ὧν κατ' ἀρχὰς ἐκλήθησαν δύο μόνον, καὶ ἕως τότε ἦσαν μόνον ἐξ. Αὐτὸς οὗτος ὁ Ἰρβιγγ, κατὰ τὰς τελευταίας στιγμὰς τοῦ βίου του, ὡς τὸ μεγαλύτερον βῆμα τῆς συνειδήσεώς του συνηθάνετο, λέγουσι, τὸ ὅτι ἐγένετο ἐμπόδιον εἰς τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Ἀποστόλων. Ἀλλὰ μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου αὐτοῦ παρῆλθον εἰς μέσον οἱ Ἀπόστολοι ὡς ἀνώτατοι προεστώτες καὶ κυβερνηταὶ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πρεσβύτερος ἐν αὐτοῖς, ὁ «Senior», παραγγελλεῖς «διὰ προφητικὸν λόγον» ὅπως ἐπισκεφθῇ τὰς κατὰ μέρος Ἐκκλησίας, ἀνεύρη οὖς ὁ Κύριος προώριεν Ἀποστόλους τῆς Ἐκκλησίας του καὶ συμπληρώσῃ τὸ ἀποστολικὸν τάγμα, παρέλαβε μεθεαυτοῦ τὸν πρεσβύτερον τῶν προφητῶν, καὶ ἐξῆλθεν εἰς περιοδείαν, ἐν ἧ ἕξ ἐκ τῶν ἕως τότε ὡς ἀγγέλων καὶ πρεσβυτέρων διατελούντων ἐκλήθησαν εἰς τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα, συγχρόνως δὲ καὶ συμπαντες οἱ λοιποὶ ἄγγελοι τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιῶν εἰδοποιήθησαν ἵνα παρεμβῶσιν εἰς τὴν ἀναγόρευσιν τῶν νέων Ἀποστόλων ἐν Λονδίῳ. Ἡ Σύνοδος αὕτη συνεκροτήθη τὴν 7 ἰουλίου 1835, σύμπας δὲ ὁ κληρὸς τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Ἰρβιγγιανικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ πάντες οἱ ἀπανταχοῦ ἄγγελοι παρουσίαζον ἐν τῇ πρώτῃ ταύτῃ γενικῇ τῆς νέας Ἐκκλησίας Συνόδῳ, ἣτις ὑπὸ τῶν προφητῶν ὠνομάσθη «τὰ τεῖχη τῆς Νέας Σιών», καὶ ἣτις, κατὰ τὰς ὁράσεις τῶν νεωστὶ κληθέντων Ἀποστόλων, ἦν προεικόνισμα καὶ τύπος μελλούσης τινὸς μεγάλης Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Γενωμένης τῆς ἀναγορεύσεως, ἀπεσύρθησαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τι χωρίον πλησίον τοῦ Λονδίνου, ἐνθα κατ' αἴτησιν τῶν προφητῶν συνέταξαν «Μαρτυρίαν περὶ τῆς διαφθορᾶς τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, καὶ περὶ τῆς Νέας Κιβωτοῦ, ἣν ὁ Κύριος κατεσκευάσεν εἰς σωτηρίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ». Κατὰ τὸν ἰανουάριον τοῦ 1836 διενεμήθη ἡ Μαρτυρία αὕτη ἔγγραφος εἰς τοὺς ἀρχιεπισκόπους, ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους τῆς Ἀγγλικῆς καὶ Σκωτικῆς Ἐκκλησίας (ἐννοεῖται τῆς διεφθαρμένης, κατὰ τοὺς Ἰρβιγγιανούς), τῆς αὐτῆς δὲ Μαρτυρίας ἀντίγραφον ἀπεστάλη καὶ εἰς τὸν βασιλέα. Πρὸς τοῦτους ἐδηλώθη εἰς τοὺς Ἀποστόλους ἵνα συγγράψωσι καὶ ἐτέραν Μαρτυρίαν, ὁμοίαν μὲν τῇ προτέρᾳ, καθολικωτέραν ὁμοίως, ὅπως διανεμηθῇ εἰς τοὺς ἀρχηγούς τούς τε πολιτικούς καὶ θρησκευτικούς συμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ πολυθρύλλητος «Διαθήκη τῶν Ἀποστόλων», ἀπευθυνομένη «πρὸς πάντας τοὺς ἐπὶ τῆς Οἰκουμένης Πατριάρχας, Ἀρχιεπισκόπους, Ἐπισκόπους καὶ ἄλλοὺς ἀνωτέρους Ἐκκλησιαστικούς ὑπαλλήλους, καὶ πρὸς πάντας τοὺς Αὐτοκράτορας, τοὺς Βασιλεῖς καὶ Ἡγεμόνας τῶν βεβαπτισμένων λαῶν». (Zuschrift an die Pa-

triarchen κτλ. Ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ Reinwald ἐν τοῖς Acta Eccles.—1837). Ἐν τῇ Διαθήκῃ ταύτῃ ἐν πρώτοις ἐξεικονίζεται ἡ θλιβερά καὶ ἀπελπιστικὴ κατάστασις τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου· ἔπειτα φέρεται ἡ προφητεία περὶ τῆς ἐγγιζούσης φοβερᾶς κρίσεως, καὶ τελευταῖον λέγεται ὡς βεβαίον, ὅτι ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐξέχεε καὶ πάλιν ὁ Κύριος τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀνήγειρε τὴν ἐπὶ τῶν πρώτων ἀποστολικῶν χρόνων ἐπικρατοῦσαν Ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ κηδεύσασεν ὅπως ἀνοικωδομήσῃ ἐκ τῶν ἐρείπιων τὴν καταπεσοῦσαν καλύβην τοῦ Δαβὶδ καὶ ἀναδείξῃ αὐτὴν ἄστυλον εἰς πάντας τοὺς θέλοντας νὰ σωθῶσι κατὰ τὰς θλιβερὰς ταύτας ἡμέρας. Οἱ συγγραφεῖς τῆς Διαθήκης ταύτης παρουσιάζονται ἐν αὐτῇ ὡς οἱ μόνοι δυνάμενοι νὰ παράσχωσι βοήθειαν, ἐξορκίζουσι τοὺς προεστώτας τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τοὺς πολιτικούς ἀρχοντας, ἵνα ἀποδέξωνται τὸν λόγον αὐτῶν, ἐπ' ὅσον ἐτι καιρὸς ὑπάρχει, «διότι ἤδη περιεχει ἡ τελευταία φωνὴ τῶν ἐπιταφίων κωδῶνων τοῦ κόσμου τούτου». Τοσαύτην δὲ βεβαιότητα ἔχουσι περὶ τῆς θείας αὐτῶν ἀποστολῆς, ὥστε ἀποφαίνονται καὶ περὶ τῆς θείας ὀργῆς, ἣτις μέλλει νὰ ἐπιπέσῃ κατ' αὐτῶν, εἰάν τυχόν ἐμμένοντες ἐν τῇ πλάνῃ ἐξελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο τῶν Ἰρβιγγιανῶνως κατόρθωμα ἢ ἐπινόημα ἀνθρώπινον. — Ἡ μαρτυρία αὕτη λέγεται ὅτι ἐνεχειρίσθη κατὰ πρῶτον εἰς τὸν Πάπαν, ὡς ἐπίτροπον τοῦ Χριστοῦ, εἰς τὸν Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, ὡς ἀντιπρόσωπον τῆς ἀπολύτου μοναρχίας, καὶ εἰς τὸν Βασιλέα τῆς Γαλλίας, ὡς τὸν ἀντιπρόσωπον τῆς συνταγματικῆς διοικήσεως. Ἐπειδὴ δὲ οἱ δυνατοὶ οὗτοι τῆς γῆς οὐδεμίαν προσοχὴν ἐδῶκαν εἰς τὸ πρᾶγμα, διὰ τοῦτο κατὰ τοὺς Ἰρβιγγιανούς) δὲν ἔμειναν καὶ ἐνταῦθα ὅλως ἀτιμώρητοι. Ὁ Πάπας ἠναγκάσθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ῥώμην, ὁ Αὐτοκράτωρ νὰ καταθέσῃ τὸ διάδημά του καὶ νὰ ἴδῃ σφοδρῶς καταπαρασσομένην τὴν χώραν του ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως, ὁ δὲ Λουδοβίκος Φίλιππος ἐξωρίσθη διὰ παντός.

Συντελεσθέντος δὲ καὶ τοῦ ἔργου τούτου, ἐδηλώθη πᾶσιν ὅτι θέλημα Κυρίου ἦν νὰ διαμερισθῇ τοῖς Ἀποστόλοις ὁ χριστιανικὸς κόσμος, καὶ οὕτω σύμπασα ἡ Ἠπειρὸς διηρέθη εἰς δέκα μέρη καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τῶν Ἀποστόλων ὅπερ ἔλαχεν αὐτῷ μέρος· οἱ δὲ δύο πρωτόκλητοι ἔλαβον ὡς κληρὸν τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Σκωτίαν μετὰ τῆς Ἑλβετίας. Ἡ ἀποστολὴ δὲ αὐτῶν περιωρίσθη κατ' ἀρχὰς εἰς τοῦτο, ὅπως καταγγείλωσι τοῖς λαοῖς τὴν γῆν, ἣν ἔμελλε δοῦναι αὐτοῖς ὁ Κύριος, καὶ συναθροίσωσι «τὸν ὑπολειπόμενον ἐτι χρυσόν», τὰ ὑπὸ τὰ ἐρείπια δηλαδὴ τῶν ἀνθρωπίνων δοξασιῶν κεκρυμμένα στοιχεῖα τῆς ἀληθείας, ἵνα ὅ,τι καλὸν ἐτι εὕρισκετο ἐν τῇ ἱστορικῇ Ἐκκλησίᾳ λάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Κυρίου. Οἱ Ἀπόστολοι διασπαρέντες, εἰργάζοντο ἤδη ἐν ἧ ἐκείνῳ ἔλαχε χώρα, ἀλλ' αἴφνης περὶ τὸ τέλος τοῦ 1839 προσεκλήθησαν ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου τῶν Ἀποστόλων ἐν Λονδίῳ, ὅπου εἶχον ἀναφυῆ οὐ μικραὶ ἐριδὲς περὶ τῆς ἀξίας τῶν Ἀποστόλων καὶ τῆς σχέσεως αὐτῶν πρὸς τοὺς

λοποιῶν λειτούργους τῆς Ἐκκλησίας. Πολλοὶ δηλαδὴ ἄγγελοι, πρεσβευ-
οντες ὅτι ἴσα πρὸς ἄλληλα τῆγχανοῦσι τὰ δύο ἀξιώματα, ἤξισον ὅτι ἔ-
πρεπε νὰ κυβερνώσι τὴν Ἐκκλησίαν μετὰ τῆς αὐτῆς πληρεξουσιότητος,
μεθ' ἧς καὶ οἱ Ἀπόστολοι, καὶ ἐνόμιζον ὅτι δίκαια ἐφρόνουν τοσοῦτω μάλ-
λον, καθόσον καὶ τῶν προφητῶν τινες οὕτω περὶ τούτων ἐξέφρασαν.

Ἐν τούτοις ἐλέγθη πρὸς τοὺς ἀγγέλους τούτους ὅτι « ἡ καθαρότης τῆς
προφητικῆς φωνῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς καθαρότητος τοῦ λέγοντος,
καὶ ὅτι, ὅταν ὁ προφήτης ᾖ ἀκάθαρτος, δὲν δύναται νὰ προφητεῖ ἄλη-
θῆ », καὶ ὅτι, τέλος, εἰς τοὺς Ἀποστόλους (ὧν ἐκλογεῖς σημειωτέον ἦσαν
οἱ προφήται) δεδοται τὸ διακρίνειν καὶ ἀπορρασιζειν μεταξὺ ἀληθοῦς καὶ
ψευδοῦς προφητείας. Οἱ Ἀπόστολοι ἐπέμειναν ἀντιποιοῦμενοι τὴν ἀνα-
τάτην ἐξουσίαν τῆς Ἐκκλησίας, οἱ περισσότεροι τῶν ἀγγέλων ἐπέδωκαν
εἰς τὸν φαῦλον κύκλον τῶν Ἀποστόλων καὶ ἡ ἔρις, ἥτις ἠπέλειε μεγάλην
ῥῆξιν, ἐσβέσθη. Ἐν τούτοις ὅμως ἡ ἔρις αὕτη ἐπὶ πῆγχε παρὰ πᾶσαν προσ-
δοκίαν τὴν παραιτηθῆν ἐνός τῶν Ἀποστόλων. Ὁ Ἀπόστολος οὗτος ἀπέ-
θετο τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ καὶ ἀπεμακρύνθη τῆς νεοπαγοῦς Ἐκκλησίας, κη-
ρύττων διαρρήδην, ὅτι *Μία* πιστάζει περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀποστό-
λων, καὶ ὅτι ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἐνεργῇ ὡς Ἀπόστολος, πρὶν
ἢ τελεσθῆ καὶ καταρτισθῆ ὁ Ἀποστολικὸς οὐλόγος διὰ τοῦ ἁγίου
Πνεύματος, ὡς πάλαι ποτὲ οἱ πρῶτοι Ἀπόστολοι κατὰ τὴν Πεντη-
κοστήν. Πᾶσαι αἱ προσπάθειαι ὅπως ἀναπέσωσιν αὐτὸν ἀπέβησαν μά-
ταιαι, καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἠναγκάσθησαν νὰ περιέλθωσιν αὐτοπροσώπως
τὰς ἀπάνταχό Ἐκκλησίας, ὅπως διασκεδάσωσι τὰς μεγάλας ὑπονοίας,
αἷ ἐγέννησε τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἀποστάτου Ἰούδα
ἐχρησμένους μεγάλως κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην. Μετὰ τὴν κατάπαυ-
σιν τῶν ἐρίδων τούτων ἐγένοντο νέαι τινες διατάξεις, ἀφορῶσαι τὴν θείαν
λατρείαν, εἰσήχθησαν προσευχαί τινες, ψαλμοὶ καὶ ὕμνοι, ὠρίσθησαν ἀ-
κριβῶς αἱ λειτουργικαὶ στολαὶ τῶν κληρικῶν, καθιερώθη ἡ χρῆσις τριῶν
συμβάλων, τοῦ Ἀποστολικοῦ, τοῦ τῆς πρώτης καὶ δευτέρας Οἰκουμενι-
κῆς Συνόδου καὶ τοῦ Ἀθανασιανοῦ λεγομένου καὶ τέλος ὠρίσθη ἰδιαιτερος
ναΐκος διὰ τὰς ἱεροπραξίας τῶν Ἀποστόλων. Μετὰ δὲ ταῦτα ἐξῆλθον καὶ
πάλιν οἱ Ἀπόστολοι εἰς τὰς ἐπαρχίας των καὶ ἤρξαντο νὰ ἐργάζωνται,
καὶ ἐργάζονται μέχρι τῆς ὥρας ταύτης μετὰ τῶν εὐαγγελιστῶν εἰς συλ-
λαγὴν νέων ὁπαδῶν καὶ εἰς συγκροτῆσιν κοινοτήτων.

Τοσαῦτα ἀγαπήτε μὲν περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς συστάσεως τῆς αἵρέσεως
τῶν Ἰβριγγιανῶν. Ἐκ τῶν εἰρημένων ἐνθεν μὲν γίνεται δῆλον, ὡς καὶ αὐ-
τὸς βλέπει, ὅτι ἡ πρώτη εἰς τὴν αἵρεσιν ταύτην ὤθησε, καθὼς καὶ ἡ κα-
τάρτισις αὐτῆς, οὔτε ἀμέσως, οὔτε ὑπὸ μόνου τοῦ Ἰβριγγῶς ἐγένετο, ἀλ-
λὰ συγγρόνως ὑπὸ πολλῶν Χριστιανῶν τῶν Βρετανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ὁ
Ἰβριγγ, ἐξ αὐτῆς αἵρεσεως αὐτῆς παρωνομάσθη, κατὰ τοσοῦτον μόνον δύνα-
σαι νὰ θεωρηθῆ ὡς ἀρχηγὸς καὶ θεμελιωτὴς αὐτῆς, καθ' ὅσον πρῶτος αὐτὸς

(ἀποκρυφθεὶς δημοσίως ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίῳ πρεσβυτεριανῆς Ἐκκλησίας)
ἐνεκαλόπη καὶ συνέλεξε περὶ αὐτὸν τοὺς μετεργόμενους τὰς ἐκστάσεις
καὶ τὰς προφητείας ἐκείνας, καὶ τοὺς εἰς αὐτὰς πιστεύοντας, συγγροτή-
σας κοινότητα ἡ Ἐκκλησίαν χωριστήν, καὶ καθ' ὅσον ἐξ ἐκείνων, ὅσοι κα-
τὰ πρῶτον ἐσυστηματοποίησαν (τὴν αἵρεσιν καὶ πολυεῖδως συνετέλεσαν
εἰς τὴν ἐγκαθίδρυσιν αὐτῆς, οἱ περισσότεροι ἦσαν θαυμασταὶ τοῦ Ἰβριγγῶς.
Ἄλλως τε ὁ βιογράφος αὐτοῦ λέγει ῥητῶς (ἐν τῷ προλόγῳ τῆς βιογραφίας
του) « Ἀμφιβάλλομεν πολὺ, ἂν ὁ Ἰβριγγ, παρατεινομένης τῆς ζωῆς αὐ-
τοῦ, δὲν ἤθελεν ἐγκαταλεῖψαι ἐπὶ τέλους τὴν αἵρεσιν ταύτην » ἐκείθεν
δὲ πάλιν εὐκόλως ἕκαστος διαβλέπει ὅτι βάσις τοῦ Ἰβριγγιανισμοῦ εἶναι
αἱ ἐκστάσεις καὶ αἱ προφητεῖαι, περὶ ὧν οἱ Ἰβριγγιανοὶ διαβεβαιοῦνται
ὅτι εἰσὶν ἀπὸ Θεοῦ καὶ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἐνεργοῦνται καὶ τὰς ὁποίας εἰς
τῆς σήμερον οὕτω γινομένης πιστεύουσιν. Ἀλλ' ἄγε μεταβῶμεν νῦν εἰς
τὴν ἐκθεσιν τῆς διδασκαλίας τῶν Ἰβριγγιανῶν ὅπως κάλλιον αὐτοὺς γνω-
ρίσωμεν, εἰ καὶ κατὰ τὴν ὄψιν ταύτην, ἄγουν τὴν δογματικὴν, ἀγνωστοὶ
ἐν πολλοῖς εἰσέτι διατελοῦσιν, ὡς λίαν φειδῶλοι ὄντες περὶ τὴν διαδοχὴν
συγγραμμάτων, ἀκριβῶς ἐξηγούντων τὰ κατὰ τὴν νέαν αὐτῶν θρησκευτι-
κὴν ἀναμόρφωσιν. Διότι ἐκ τῶν πολλῶν, ὅσα μέχρι τούτου ἐξεδόθησαν,
ὀλίγα μόνον θεωροῦνται παρ' αὐτοῖς ὡς αυθεντικά, ἐξ αὐτῶν δὲ πάλιν τὰ
περισσότερα διαλαμβάνουσι περὶ τῶν προφημάτων αὐτῶν γένικα τινὰ καὶ
ἀόριστα. Διὰ τοῦτο βραχὺς ἔσται καὶ ἡμῶν ὁ περὶ τῆς διδασκαλίας αὐ-
τῶν λόγος.

Τὸ πρῶτον, ἐξ οὗ προήχθησαν οἱ Ἰβριγγιανοὶ εἰς τὴν νέαν Ἐκκλησια-
στικὴν αὐτῶν ἀναμόρφωσιν, ἦν, ὡς εἰρήται, ἡ ὄψις τοῦ περὶ αὐτοῦ κό-
σμου, καὶ μάλιστα τοῦ χριστιανικοῦ. Ποῖαν ἰδέαν ἐμόρφωσαν καὶ πῶς
ὁμλοῦσι περὶ τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ποίας τινὰς παλαιότητας ἀπεύθυ-
νοσι πρὸς αὐτόν, καὶ ὅποιαν τινὰ φαντάζονται τὴν ἀληθῆ Ἐκκλησίαν,
διαφαίνεται μὲν καὶ ἐν οἷς ἐν τοῖς ἐμπροσθεν ἱστορήσαμεν, γίνεται δὲ
καταφανὲς ἐξ ὧν γράφει εἰς τῶν διασημῶν διδασκάλων τοῦ Ἰβριγγιανι-
σμοῦ Κάρολος ὁ Βοέμιος. « Ἡ εἰκὼν τῆς τελειότητος, λέγει ὁ Ἰβριγγια-
νὸς οὗτος συγγραφεύς, ἐν ἣ παρίσταται εἰς ἡμᾶς ἡ Ἐκκλησία τῶν πρῶτε-
λευταίων ἡμερῶν τοῦ ἐπὶ γῆς βίου τῶν Ἀποστόλων, ἡ πίστις, ἡ ἀγάπη,
ἡ ἐλπίς, ἡ ἐνοτις, ἡ αὐταπόνησις, ἡ ὑπακοή, τὰ μέγαρα καὶ ποικίλα χα-
ρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἐνὶ λόγῳ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας, οἷον
περιγράφεται ἐν τῷ Β' καὶ Δ' κεφαλαίῳ τῶν Πράξεων, οὐδαμοῦ τῆς με-
ταγενεστοτέρας Ἐκκλησίας ἀπαντᾶται. Τί ἐγένετο ἡ εἰκὼν αὕτη τῆς τε-
λειότητος τῆς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Θεοῦ ἐξεληθούσης Ἐκκλησίας; ἡ εἰκὼν
αὕτη μετεβλήθη καὶ μετεσχηματίσθη βαμπεδῶν εἰς τὴν εἰκὼνα, ἡνὶ παρι-
στᾶ σήμερον ὁ χριστιανισμὸς. »

Ἀντὶ τῆς ἐνοτήτος, περὶ ἧς ἡ Γραφή λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ καὶ ἡ καρδιά
τῶν πιστῶν ἦν μία, εἰσῆλασεν ἡ διχόνοια καὶ ἡ διαίρεσις, τὰ μεγάλα σχῆ

σηματα τῆς ἀρχαιότητος καὶ τὰ ἀναρίθμητα σχεδὸν τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἀντὶ τῆς θείας ἐκείνης ἐνότητος ἐν τῇ ἀληθείᾳ καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ βλέπομεν σήμερον τοὺς διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς ἓν σῶμα συναρμοσθέντας (ἀ. Κορινθ. θ'. 12, 13.) καὶ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς πνεύματος χρισθέντας, τοὺς καθ' ἑαυτοὺς, ὀφειλόντας νὰ ἀγαπῶσιν ἀλλήλους ὡς ἀδελφούς, βλέπομεν αὐτοὺς γέμοντας ἐχθρας καὶ μίσους καὶ διχονοίας, ἀλλήλων καταγινώσκοντας καὶ αἰρετικούς ἀποκαλοῦντας, πλήρεις ἀσυμφωνίας, σκληρότητας καὶ ἰδιοτελείας. Τὴν λυπηρὰν ταύτην κατάστασιν πολλοὶ μόνις αἰσθάνονται καὶ ὁμολογοῦσιν· ἕτεροι δὲ ἀποπειρῶνται νὰ ἀρνηθῶσι, καλύπτοντες αὐτήν· ἄλλοι δὲ ἐγκαυχῶνται ἐπὶ τούτοις, φέρουσι τὸν Θεὸν ὡς αἴτιον τῆς ἀξιοβηγήτου παύσης καταστάσεως, κηρύττουσιν ὅτι ὁ Θεὸς ἠθέλησε καὶ συνεχώρησε τὰ σχίσματα ταῦτα, ἵνα θεωρῶσιν ἀναπόφευκτα καὶ ἀνακαλύπτουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ τι ὠφέλιμον καὶ καλόν· ὅσοι δὲ ἠθάνθησαν, ἔγνωσαν καὶ ἐβήθησαν, ὅσοι ἀπέκαμον μαχόμενοι καὶ τοὺς ἀδελφούς ἀναθεματίζοντες, τί κατώρθωσαν ἐπὶ τέλους; δὲν εὐρίσκονται καὶ αὐτοὶ ἄνευ ἐλπίδος συνεννοήσεως καὶ συνενώσεως μετὰ τῶν ἄλλοτε ποτε ἀγαπητῶν ἀδελφῶν αὐτῶν;

» Φεῦ! πόσον ψυχροὶ καὶ ἀμβλεῖς κατέστημεν πρὸς τὰ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα ῥήματα τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας! Πόσον ἀπαθῶς συνδιαλεγόμεθα περὶ αὐτῶν, μηδ' ὅπως διαλογιζόμενοι ὅτι ταῦτα ὑπάρχουσι τὰ ὄψωνια τῶν ἀμαρτιῶν σύμπαντος τοῦ νέου Ἰσραὴλ, ἐφ' οἷς ἅπαντες ὀφειλομέν νὰ αἰσχυνώμεθα καὶ ταπεινούμενοι νὰ θρηνώμεν! Περὶ τῶν πρώτων χριστιανῶν λέγουσιν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων ὅτι «ἦσαν προσκατεροῦντες τῇ διδασκίᾳ τῶν Ἀποστόλων»· μεταξὺ αὐτῶν δὲν ὑπῆρχεν εἰμὴ μία μόνη διδασκαλία, τῆς ὁποίας πηγὴ ἦν αὐτὸς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν ἄνδρες, οὓς ὁ Θεὸς ἔθετο ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ ποιμένας καὶ διδασκάλους τοῦ πνευματικοῦ Ἰσραὴλ. Ἄπαντες οἱ πιστοὶ ὑπήκουον τοῖς Ἀποστόλοις, καὶ πάντες μίαν εἶχον καὶ τὴν αὐτὴν πίστιν. Ἀλλὰ πῶς ἔχει σήμερον ἡ μία αὕτη διδασκαλία καὶ ἀλήθεια; Οὐ μόνον τὰ συμβολικὰ βιβλία τῶν μεγάλων θρησκευτικῶν τμημάτων ἀντιβαίνουν καὶ ἀντιμάχονται πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ μεταξὺ τῶν ἀτόμων μιᾶς ἐκάστης Ἐκκλησίας, ὁσάκις ταῦτα ἔλθωσιν εἰς συνδιάλεξιν, ἀναφαίνονται μεγάλαὶ δογματικαὶ διαφοραὶ καὶ διαφωνίαι. Ἐπειτα ἡ ὑπαρξίς τῶν πολλῶν ἰδρωτικῶν τεκτονιθέντων καὶ σφρηλατηθέντων δογμάτων δὲν μαρτυρεῖ περὶ τῆς διχονοίας μᾶλλον ἢ περὶ τῆς ἐνότητος; οἱ σωζόμενοι δὲ οὗτοι δογματικοὶ ὅροι δὲν εἶναι τὸ μέτρον τῆς πίστεως τοῦ παρελθόντος μᾶλλον ἢ τοῦ ἐνεστώτος;

» Περὶ τῶν πρώτων χριστιανῶν ἀναφέρουσιν αἱ Πράξεις τῶν Ἀποστόλων (ἀ. 31), ὅτι ἀδεηθέντων ἐσαλεύθη ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἦσαν συνηγμένοι, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου». Τὸ πλήρωμα τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπῆρχεν ἐν τῶν ἀναπροσπάστων συστατικῶν τῆς ἐσωτερικῆς

καταστάσεως τῶν πρώτων Χριστιανῶν καὶ φαίνεται ὡς ἀκατάπαυστος καὶ ἐπανειλημμένη τις τοῦ Θεοῦ ἀπόκρισις πρὸς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀπλότητα αὐτῶν. Ἐκείνη ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἔχουσα μίαν καρδίαν καὶ μίαν ψυχὴν καὶ ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου καὶ ἐν πάσῃ ὑπακοῇ πρὸς αὐτὸν πολιτευομένη, ἐκείνη ἡ δύνατο καὶ νὰ προσεύχεται, ὡς προσήχεται, καὶ νὰ λαμβάνῃ τοιαύτην ἐκ Θεοῦ ἀπάντησιν, πληρομένη Πνεύματος ἁγίου καὶ ἐκτελοῦσα τέρατα καὶ σημεῖα. Αἱ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαι δὲν δύναται νὰ δέωνται τοιουτοτρόπως, μὴ δυνάμεναι νὰ δεηθῶσιν ἐν τῇ ἐνότητι τοῦ σώματος καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐνὸς σώματος. Σήμερον δὲν δέεται ἡ μία Ἐκκλησία, ἀλλὰ τὰ τμήματα αὐτῆς, ἕκαστον ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ὑπὲρ τῆς ἰδίας Ἐκκλησίας ἐπικαλοῦμενον τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος· ὁ δὲ Παράκλητος ἵσταται ὑπεράνω αὐτῶν, στενάζων μὲν, ἀλλὰ πρὸς οὐδεμίαν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐπιδικῶν. Οὕτως, ἐκλιπύτης τῆς ἐνότητος, τῆς ἀναγκαίας πρὸς τὴν ὁμόθυμον προσευχὴν καὶ τῆς ἰσχύος τῆς πίστεως, συνεξέλιπον ἐκ μέσου τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ ποικίλα χαρίσματα καὶ αἱ θαυμασταὶ ἐνέργειαι τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Τὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος καὶ τὰ ἄπειρα θαύματα, ἅπερ ἐλάμπρουν τὴν τότε Ἐκκλησίαν, οὐ μόνον δὲν ἔχει ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ ἀποδιοπομπεῖται σχεδὸν αὐτὰ καὶ πρὸ πολλῶν ἤδη ἑκατονταετηρίδων ὠρίσθη ἐν ταῖς σχολαῖς ὅτι, τοιούτων χαρισμάτων καὶ θαυμάτων, οἷα οἱ κατ' ἐκείνους τοὺς χρόνους πιστοὶ καὶ ἔβλεπον καὶ ἐποίουν, οὐδεμία πλέον ὑπάρχει χρεία, οὐδὲ πρέπει πλέον εἰς τὸ ἐξῆς νὰ γίνωνται.

» Οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ, διὰ τῆς πρὸς τὸν Χριστὸν ἀγάπης, τοσοῦτον ἀπηλλάγησαν τῆς πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπης, ὥστε προθύμως ἐκ πλουσίων καθίσταντο πτωχοί, ὅπως ἐν τῷ Χριστῷ μόνον ὑπάρχωσι πλούσιοι. Αὐτοὶ ἐπώλουν τὰ κτήματα καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, τοὺς ἀγροὺς καὶ τὰς οἰκίας, καὶ κατετίθουν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς πόδας τῶν Ἀποστόλων πρὸς τὴν προαγωγὴν καὶ συντήρησιν τῆς Ἐκκλησίας. Σήμερον, καὶ τοι ὁ πληθυσμὸς τῶν Χριστιανῶν μυριάκις ἐπὶ πλάσι αἰσθη, μόνις κατὰ τὰς μεγάλας πόλεις εὐρίσκονται τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων ναῶν. Καίτοι ἄλλως οὐδεμία κοσμικὴ ἐπιχείρησις ὑπάρχει, ἔστω καὶ ἡ πολυδαπανώτερα, πρὸς κατορθώσιν τῆς ὁποίας νὰ μὴ συσσωρευῆται ἄφθονος ἡ ἀναγκαῖα δαπάνη. Ἡ κατ' ὀλίγον εἰς χεῖρας τῶν πολιτικῶν ἀρχόντων μεταβαίνουσα ἐπιμέλεια τῶν πτωχῶν μαρτυρεῖ προφανῶς, ὅτι ἡ μαραινόμενη ἀγάπη ἀνάγκη ν' ἀντικατασταθῇ διὰ τῆς βίας τοῦ νόμου.

» Τέλος πάντων, οἱ πρῶτοι Χριστιανοὶ ἠπλίζον καὶ προσεδόκων τὴν ταχεῖαν ἔλευσιν τοῦ Κυρίου, ἡ γοῦν ἐπεθύμουν ἀναλῦσαι καὶ σὺν Χριστῷ εἶναι (Ῥωμ. δ'. 23)· σήμερον ὅμως βλέπομεν θεοσεβῆσαν παντάπασι σχεδὸν τὴν προσδοκίαν καὶ ἐπιθυμίαν ταύτην, τὸν δὲ νέον Ἰσραὴλ ὅλον εἰς τὰ γήινα προσηλωμένον.

ἢ ὡς συμπλήρωμα τῆς λυπηρᾶς ταύτης καταστάσεως ἐπῆλθεν ἐν μὲν τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ καθυπόταξις τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὸ Κράτος· ἐν δὲ τῇ αὐτικῇ ἡ ἀπόλυτος ἱεροκρατία τοῦ Πάπα· ἐν δὲ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἀναμορφώσει τῆς 17. ἑκατονταετηρίδος, ὁ ἀτομισμὸς καὶ ἡ παντελής καταστροφή τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ. Ἐν ᾧ δὲ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δρέπεται μέχρι τῆς σήμερον τοὺς πικροὺς καρποὺς τῆς ἀμαρτίας αὐτῆς, διατελοῦσα ἐν στασιμότητι καὶ μαρασμῷ, τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν οὐδὲν ἄλλο χαρακτηρίζει εἰμὴ ποικίλον τι κρᾶμα ἐξ ἀληθείας καὶ ψεύδους, σαρκὸς καὶ πνεύματος, θεοῦ καὶ ἀνθρωπίνου, ὅπερ, εἰσδύσαν καὶ μέχρι τῶν ὀστέων αὐτῆς, ἐξαγγέλλει πολυειδῶς τὰ λυπηρὰ αὐτοῦ ἀποτελέσματα ἐφ' ὅλου τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ἐπισήμου τμήματος τοῦ χριστιανισμοῦ. Οἱ δὲ διαμαρτυρηθέντες, καίτοι, ἀφ' ἑνός, ὀρθῶς ποιῶντες, ἀπώθησαν τὴν ἀνήκουστον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ κόσμου πνευματικὴν τυραννίαν τοῦ Πάπα, ἀφ' ἑτέρου ὁμοῦ ἐξετραχηλίσθησαν εἰς τὴν ἀγαλινωτον ἀτομοκρατίαν. Ζητοῦντες τὸν Κύριον καὶ τὴν χάριν αὐτοῦ οὐχὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐν τῇ ἀμέσῳ ἐκάστου μέλους κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Κυρίου. Ἐντεῦθεν ἡ θρησκευτικὴ πτωχεία καὶ νέκρωσις τῆς πίστεως καὶ ἡ ἔλλειψις τοῦ ρόθου τοῦ Θεοῦ, ἀπερ' ἀπαντὰ τις καὶ εἰς αὐτὰ τὰ πλήθη, διερχόμενος τὰς χώρας τῶν διαμαρτυρομένων.

Ἡ ἔλεεινὴ καὶ ἀξιοδάκρυτος αὕτη κατάστασις τῶν Ἐκκλησιῶν δὲν πρέπει νὰ θεωρηθῇ εἰμὴ ὡς ἀποτέλεσμα τῶν ἀμαρτιῶν σύμπαντος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ὡς θεήλατος ὀργή, δι' ἧς ὁ Κύριος διατελεῖ προσκαλῶν τὸν νέον Ἰσραὴλ εἰς μετάνοιαν. Σύμπασαι λοιπὸν αἱ σήμερον κατὰ μέρος ὑπάρχουσαι Ἐκκλησίαι ὀφείλουσι νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἐκπτώσιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς καὶ πρωτοτύπου ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, νὰ ἴδῃ ἐκάστη τὰ πλημμελήματα αὐτῆς, ὡς βλέπει τὰ τῆς ἄλλης, καὶ σύμπασαι ὁμοῦ νὰ μετανοήσωσιν.

Ἄνευ τῆς ἐπιγνώσεως τῶν ἀμαρτιῶν, ἀδύνατον νὰ ὑπάρξῃ ἀληθὴς μετάνοια. Σημειωτέον δὲ ὅτι, καθὼς ὑπάρχει φιλαυτία τις καὶ αὐτοδικαιώσεις, αἴρουσα ἀπὸ τῆς ἀνθρωπίνης καρδίας τὴν ἐπίγνωσιν τῶν ἰδίων καὶ ἀτομικῶν ἀμαρτιῶν, οὕτως ὑπάρχει καὶ Ἐκκλησιαστικὸς τις ἐγωϊσμός, κατέχων ἡμᾶς εἰς τὴν ἄγνοιαν τῶν ἀμαρτιῶν τοῦ ὅλου σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἢ τοῦλάχιστον, εἰς τὴν μὴ ὀρθὴν ἐκτίμησιν αὐτῶν, καὶ ἐπομένως, εἰς τὴν ἀμετανοήσιαν. Αὗται κυρίως αἱ ἀμαρτίαι, αἱ ἀμαρτίαι σύμπαντος τοῦ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰσὶν, ἃς ὁ παρὼν αἰὼν ὀφείλει νὰ συναισθανθῇ, καὶ ὁμολογῶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ νὰ μετανοήσῃ. Μηδὲ ὅπως ἀπατώμεθα. Ὁ Θεὸς τοιοῦτός ἐστι πρὸς τὸ ὅλον, οἷος καὶ πρὸς τὸ μέρος· ὁ νόμος, καθ' ὃν ἐνεργεῖ πρὸς σωτηρίαν ἐκάστου ἀμαρτωλοῦ, ὑπάρχει ὁ αὐτός, ὃν μεταχειρίζεται καὶ εἰς τὴν σωτηρίαν ἑνὸς ὅλου· ἵνα ἐπέλθῃ ἀληθὴς βελτίωσις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως, ἀνάγκη ἵνα ἡ προσευχὴ ἐκάστης Ἐκκλησίας ὁμοιάξῃ μετὰ τὴν προσευχὴν τοῦ Δανιὴλ (9, 8, 15, 11), τοῦ Ἐ-

σδρα (9, 6), καὶ τοῦ Νεεμίου (1, 5). Ἡ πρώτη εὐχὴ καὶ ἐπιθυμία παντὸς ἀληθοῦς Χριστιανοῦ ἔστω, ἵνα τοιαύτην ἐπίγνωσιν ἀμαρτιῶν ἐνεργήσῃ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ, οἷαν ἐνήργησεν ἐν ἐκείνοις. Διὰ τῆς τοιαύτης δὲ προσευχῆς καὶ διὰ τῆς τοιαύτης ἐπιγνώσεως τῶν ἀμαρτιῶν ἐκ μέρους ἐκάστης Ἐκκλησίας γενήσεται καὶ ἡ ἔνωσις τῶν ἐπὶ γῆς χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀνάγκη δὲ ἵνα σύμπασαι ὁμοῦ αἱ κατὰ μέρος χριστιανικαὶ Ἐκκλησίαι φέρουσαι ἑαυτὰς δώσωσιν εἰς τὴν μελέτην τῶν ἁγίων Γραφῶν, ὡς οἱ εὐσεβεῖς ἐκείνοι Ἰουδαῖοι, οἱ ἐπιστρέψαντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας (Νεεμ. 8, 1—3), καὶ τότε ἐκάστη γινώσεται πόσον ἀπέχει οὐ μόνον τῆς ἐξωτερικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐσωτερικῆς μορφῆς καὶ καταστάσεως, τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τελειότητος τῆς πρωτοτύπου ἐκείνης ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας» (α).

Ταῦτα καὶ ἄλλα, ὅσα τοιαῦτα λέγουσιν οἱ Ἰρβιγγιανοὶ περὶ τῆς καθόλου καταστάσεως τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου, ἀναγινώσκοντες, νομίζομεν τῇ ἀληθείᾳ ὅτι ἀκούομεν ἱεροκήρυκά τινά, διδάσκοντα ἀπὸ τοῦ ἀμβωνος. Αἱ παρατηρήσεις αὗται τοῦ Ἰρβιγγιανισμοῦ δὲν εἶναι βέβαια πᾶσαι ἐκ τοῦ ἀέρος εἰλημμένοι, πολλὰ ἐξ αὐτῶν βασιζονται ἐπὶ πραγμάτων καὶ γεγονότων, καὶ τοι ὑπὲρ τὸ δέον γενικεύονται. Ὅτι οἱ νεώτεροι χρόνοι ἔπαιθον καὶ πάτρουσι κατὰ τὴν θρησκείαν, τοῦτο οὐδεὶς οὔτε ἀγνοεῖ, οὔτε ἀρνεῖται· ὥστε κατὰ τοῦτο οἱ Ἰρβιγγιανοὶ φρονίμους μὲν παρατηρήσεις ἐπιφέρουσι, δὲν λέγουσιν ὁμοῦ καὶ τι νέον· ἄξιον ὁμοῦ σημειώσεως εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ λέγουσι περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἢ ἀπὸ τῶν ἀποστολικῶν χρόνων, ἕνεκα τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῆς εὐρισκεται ὑπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς οὐσίωδῃ ἐλαττωματικὴν κατάστασιν. Ὅτι παρετήρησαν οἱ Ἰρβιγγιανοὶ ἐν τῷ θρησκευτικῷ καὶ ἠθικῷ βίῳ τοῦ περὶ αὐτοὺς κόσμου, ἀπέδωκαν εἰς σύμπαντα τὸν χριστιανικὸν κόσμον τῶν νεωτέρων χρόνων, δὲν ἠρέσθησαν δὲ εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἀνατρέχοντες εἰς τὰ ὀπίσω, εὗρον ἀπάντων τῶν αἰώνων καὶ τῶν καιρῶν τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἐγκληματικὴν καὶ ἐλαττωματικὴν κατάστασιν. Ὁ τύπος τῆς ἀγιότητος καὶ τελειότητος τῆς Ἐκκλησίας, ὅποιον αὐτοὶ ἐμόρφωσαν αὐτὸν, ἀπαντᾶται μόνον ἐπὶ τῶν ἀποστόλων, καὶ ἐπὶ μικρὸν μόνον χρόνον· διότι ὁ νέος Ἰσραὴλ, ζώντων ἔτι τῶν πρώτων τοῦ Κυρίου μαθητῶν, παρεξέτραπη, ὡς λέγουσι, καὶ κατεφρόνησε τὰς ἐντολάς τῆς Καινῆς Διαθήκης. Αἱ ἀμαρτίαι τῆς ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ἦσαν ἡ ἀπιστία, ἡ ἔλλειψις τῆς ἀγάπης, ἡ ἀπειθεια καὶ αἱ διχόνοια· ἕνεκα τούτων ἀφεῖλεν ὁ Θεὸς ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ τὸ ἀποστολικὸν ἀξίωμα καὶ πάντα τὰ λοιπὰ χαρίσματα τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δι' ὧν ἐξωργοεῖτο ἡ Ἐκκλησία τῶν πρώτων χρόνων, καὶ ἀνέβαλε τὴν ἔλευσιν αὐτοῦ ἐπ' ἀόριστον. Οἱ

(α) Schatten und Licht in dem gegenwaertigen Zustande der Kirche von Charl Boehm, bevorwortet von Thiersch Berlin. 1855, σελ. 1—4 καὶ 39.

ταύτας, διατί νὰ μὴ παραγγείλωσιν εἰς τοὺς πιστοὺς νὰ δέωνται ὅπως ἀναστήσῃ ὁ Θεὸς Ἀποστόλους καὶ Προφῆτας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ του, ἀφοῦ ἄνευ τούτων ἡ Ἐκκλησία ἐμελλε νὰ περιέλθῃ εἰς οἴαν βλέπουσιν αὐτὴν ἐλεεινὴν κατάστασιν οἱ Ἰβριγγιανοί· πρὸς τούτοις δὲν ἐξηγοῦσιν εἰς ἡμᾶς σαφῶς τί πλέον τῶν ποιμένων καὶ διδασκάλων καὶ οἰκονόμων τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ θὰ εἶχον οἱ Ἀπόστολοι, ἐν τῇ Ἐκκλ. Οἰησοῦς Χριστὸς λέγει σαφῶς, ὅτι πάντα, ὅσα ἤκουσε καὶ ἔλαβε παρὰ τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ, ἐφανέρωσε καὶ παρέδωκε τοῖς αὐτοῦ μαθηταῖς καὶ Ἀποστόλοις, ἵνα καὶ αὐτοὶ διδάξωσιν ἄλλους, καὶ οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου διαβεβαιοῦσιν ἡμᾶς ἐν ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν Γραφαῖς, ὅτι πάντα ἀνελλιπῶς παρέδωκαν ἡμῖν, ὥστε μένει ἄγνωστον ἀληθῶς ὅποιον ἐμελλεν εἶναι τὸ ἔργον τῶν Ἀποστόλων ἐν τῇ μετὰ ταῦτα Ἐκκλησίᾳ, ἣτις, στερηθεῖσα αὐτοῦ, ἐστερήθη, ὡς δοξάζουσιν οἱ Ἰβριγγιανοί, τοῦ οὐσιωδεστέρου ὁμοίου τῆς θείας χάριτος, διότι ποτὲ δὲν πιστεύομεν ὅτι οἱ Ἰβριγγιανοὶ φρονοῦσιν ὅτι ἡ ἀποκάλυψις τοῦ Θεοῦ, ἣν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἐναπεταμειύσαντο ἐν ταῖς ἱεραῖς Δέλτοις τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὑπάρχει ἀτελής· τοιοῦτόν τι ἐδόξαζον τὸ πάλαι οἱ περὶ τὸν Μοντανὸν, οἱ δὲ ἡμέτεροι Ἰβριγγιανοὶ οὐδαμῶς σημειοῦσιν ἡμῖν τὴν ὀρθοδοξίαν τοῦ αἰρεσιάρχου τούτου. Ἐὰν δὲ καὶ τοῦτο ἐλέχθη παρὰ τῶν ἀρχαίων, ὅτι τὰ χαρίσματα τῆς προφητείας, τῆς ἀμέσου θείας ἐλάμψεως, τῆς ἰσχύος καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τὰ ἄλλα παραπλήσια, δι' ὧν πολλοὶ ἐπὶ τῆς ἐμφανίσεως τοῦ χριστιανισμοῦ φωτιζόμενοι καὶ ἐνισχυόμενοι ἄνωθεν, ἀμέσως παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἐκήρυττον τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ τῶν ἄλλων διδάσκαλοι τῆς πίστεως ἐγίνοντο, ἐὰν, λέγομεν, ἐβρέθη τοῖς ἀρχαίοις, ὡς περ καὶ σήμερον ἐτι λέγεται ὑπὸ τῶν ὀρθῶς κατανοούντων τὸ ἔργον τῆς θείας οἰκονομίας, ὅτι τῶν χαρισμάτων τούτων ἀνάγκη δὲν εἶχε πλέον ἡ Ἐκκλησία ἐν τοῖς μετέπειτα χρόνοις, ὅποτε ἠνδρώθη, μήπως δὲν εἶναι ἀληθές; Ἀφοῦ ἡ θεία ἀποκάλυψις παρετέθη ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν πιστῶν ἐπληθύνθη καὶ πάντες ἐδιδάσκοντο ἢ ἠδύνατο διδάσκεισθαι ἐκ τῶν θείων Γραφῶν, πρὸς τί πλέον ἢ ἄμεσος τοῦ Θεοῦ ἐλλαμψίς καὶ ὁ θαυμάσιος φωτισμὸς; καὶ τοι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ οὐδέποτε ἠρνήσατο ὅτι ἐν ἀνάγκῃ ὁ Θεὸς οὐδέποτε οὔτε διαλείπει ἐνεργῶν τὰ χαρίσματα ταῦτα καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἔργα πρὸς σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων. — Ἀλλὰ καὶ ἐν οἷς περὶ τῆς δευτέρας παρουσίας τοῦ Κυρίου λέγουσιν οἱ Ἰβριγγιανοί, καὶ ἐν τούτοις ἐκ πλάνης ἀναχωροῦντες εἰς πλάνην καταλήγουσι. Οἱ Ἰβριγγιανοὶ πιστεύουσι, καθὼς ἄλλοτε οἱ χιλιετίται, ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ τὴν ἔλευσιν ταύτην προσεδόκων, λέγουσι, καὶ αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι, καὶ πρὸς ἀπόδειξιν φέρουσι τὰ χωρία Α'. Θεσσα. 2, 19. 4, 13—18. Β'. Θεσσα. 2, 3, Β'. Κορινθ. 5, 1—4. Φιλιπ. 3, 21. Πράξ. 3, 19. 4, 11. Α'. Κορινθ. 1, 7, Α'. Θεσσα. 1, 10 κ. Καθὼς δὲ ὁ Μωϋσῆς (;), οὕτω καὶ οἱ Ἀπόστολοι, ἕνεκα τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ νέου Ἰσραὴλ, ἀπέ-

θανον πρὶν ἰδῶσι τὴν λαμπρὰν τοῦ Κυρίου ἡμέραν». Ἀλλ' οὐκ ἔστιν ἀληθές ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ἐγίνωσκον ὅτι μετ' οὐ πολὺ γενήσεται ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου, διότι περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης ὁ Κύριος σαφῶς αὐτοῖς εἶπεν ὅτι μόνον ὁ Πατὴρ αὐτοῦ γινώσκει αὐτήν· ἐὰν δὲ ὁ μακάριος Ἀπόστολος Παῦλος ὁμίλῃ περὶ τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας ὡς μετ' οὐ πολὺ γενησομένης, ὁμίλει οὕτως, ἐπειδὴ οὐδ' αὐτὸς ἐγίνωσκε τὸ πότε ἔσται ἡ παρουσία αὐτῆ· ἄλλως τε δι' ἕκαστον χριστιανὸν ἡ παρουσία αὐτῆ συμβαίνει εἰς τὸ τέλος τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ὅπως διὰ πάντα συμβήσεται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰβριγγιανοὶ δὲν παρήλθον πολλὰ ἔτη καὶ ἐνόησαν τὴν πλάνην αὐτῶν. Ἐν τῷ προσκηνίῳ τῶν νέων αὐτῶν ἀποκαλύψωμεν ἴσατο κατ' ἀρχὰς καὶ ἡ ἐπαγγελία τῆς ὅσον οὕτω προσεγγιζούσης δευτέρας τοῦ Κυρίου ἐλεύσεως. Κατ' ἀρχὰς ἦσαν βεβαιότατοι οἱ Ἰβριγγιανοὶ ὅτι οὐδεὶς ἐξ αὐτῶν ἐμελλε νὰ ἀποθάνῃ, ἀλλ' ὅτι πάντες θὰ ἐπέζωον τῆς δευτέρας τοῦ Κυρίου παρουσίας. Ἀφοῦ ὅμως ὁ θάνατος πολλοὺς ἐκ τῶν Ἰβριγγιανῶν, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν Ἀποστόλων αὐτῶν, ἀφῆρπασεν, ἡ πεποιθήσις αὐτῶν ἠλλοιώθη· καὶ νῦν λέγεται ἀπλῶς, ὅτι μόλις ἐγεννήθησαν οἱ τὴν εἰς ὀψόμενοι τῆς τοῦ αἰῶνος τούτου συντελείας, ἦν οὐδεὶς γινώσκει ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ καὶ ὥρᾳ ἔρχεται. Ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου ἄρχεται μετὰ τὴν πρώτην ἀνάστασιν (Ἀποκαλ. 20, 5) καὶ τὴν ταυτοχρόνως γενησομένην ἠλλοίωσιν τῶν ζώντων ἁγίων (τῶν φρονίμων παρθένων, τουτέστι τῶν Ἰβριγγιανῶν), οἵτινες ἀρπαγῆσονται ἐν νεφέλαις καὶ σὺν Κυρίῳ ἔσονται ἐν ὑψηλῷ τιμῷ τόπῳ, ὅπου μετ' αὐτοῦ φαγοῦνται τὸ γαυήλιον δειπνοῦν τοῦ ἀρνίου. Καὶ οὗτοι μὲν ἔσονται ἐν ἀσφαλείᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι χριστιανοὶ (αἱ μωραὶ παρθένοι) καταδιωχθήσονται σφοδρῶς ὑπὸ τοῦ Ἀντιχρίστου, καὶ μόνον ἐκεῖνοι ἐξ αὐτῶν σωθήσονται, ὅσοι τὸ μέγα καὶ σκληρὸν ὑποστήσονται μαρτύριον. Μετὰ τὴν ἐντελῆ, εἰ καὶ βραχυχρόνιον νίκην τοῦ Ἀντιχρίστου ἐφανισθήσεται ὁρατῶς ὁ Κύριος ἐν μέσῳ τῶν δικαίων, ἡ βασιλεία τοῦ Ἀντιχρίστου καταλυθήσεται, ὁ Σατανᾶς δεσμευθήσεται, οἱ δὲ ἅγιοι συμβιώσουσι καὶ συμβασιλεύσουσι μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ *χιλία ἔτη* ἐν τῇ ἀπὸ τῆς ἀρᾶς ἀπαλλαγῆσομένη γῇ. Μετὰ ταῦτα λυθήσεται πάλιν ὁ Σατᾶν ἐπὶ μικρὸν χρόνον καὶ δι' αὐτοῦ μέγα μέρος τῶν ἁγίων πεσεῖται· ἐπὶ τέλος ἀρθήσεται ἀπὸ τοῦ μέσου ὁ Σατανᾶς καὶ γενήσεται ἡ δευτέρα ἀνάστασις καὶ ἡ τελευταία κρίσις τοῦ κόσμου· ὀρθῆ εἶναι ἡ ἰδέα, ἣν ἔχουσιν οἱ Ἰβριγγιανοὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας καθόλου. Κατ' αὐτοὺς ἡ Ἐκκλησία εἶναι ὁρατὴ καὶ οὐχὶ ἀόρατος· εἶναι τοιαύτη, ὅποια καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων ἀποστολικῶν χρόνων, ἔχει ἱεραρχίαν, ἣτις ὑπάρχει οὐχὶ ἀνθρωπίνῳ, ἀλλὰ θείῳ δικαίωματι καὶ κατὰ θεῖαν ἐντολὴν καὶ διάταξιν. Ἐνὶ λόγῳ, ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἐνόργανόν τι σῶμα, συνιστάμενον ἐκ διαφόρων μελῶν, ἀρχόντων τε καὶ ἀρχομένων, διακονούντων τε καὶ διακονουμένων. Οἱ δὲ τὰς διαφόρους διακονίας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ

διακονοῦντες καλοῦνται καὶ καθίστανται ἐν τῇ διακονίᾳ οὐχὶ ὑπὸ τῆς κοινότητος, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν αὐτοῦ λειτουργῶν. Ἴδου τί λέγει περὶ τῶν ἄλλως πως φρονούντων ὁ ἀνωτέρω προμνημονευθεὶς Βοέμιος.

α Πολλοὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χριστιανῶν, ἐπὶ βαθεῖα γνώσει τῶν ἱερῶν Γραφῶν σεμνυνομένοι, θεωροῦσι τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ὡς χάος, ὅπερ νῦν μὲν ταύτην, νῦν δὲ ἐκείνην, νῦν δὲ οὐδεμίαν μορφήν καὶ εἶδος εἶχε· θεωροῦσιν αὐτὴν ὡς ὁμάδα ἀνθρώπων εὐσεβῶν, ἐν ἧ ἅσα διαφορά καὶ διάκρισις βαθμοῦ καὶ διακονίας εἴτε παντάπασιν ἔλειπεν, εἴτε τὸ πολὺ δὲν ἦτο εἰμὴ ἀνθρωπίνης ἐκλογῆς καὶ συμφωνίας ἀποτελέσμα, ἐν ἧ οὐδεὶς λόγος ἠδύνατο νὰ γείνη περὶ ἐπιτετραμμένων ἄνωθεν, περὶ ταγμάτων καὶ διακονιῶν, περὶ τάξεως καὶ ὑποταγῆς, περὶ κυβερνούντων καὶ κυβερνωμένων, περὶ δόσεως καὶ λήψεως. Ἄλλ' οἱ οὕτω φρονούντες γίνονται δῆλοι ὅτι ὀλίγον ἐπέκυψαν εἰς τὰς θείας Γραφάς, ἢ ὅτι, ἀντὶ τοῦ θυσιάζειν εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ τὰς οἰκειάς θεωρίας καὶ τὰ ὑφιστάμενα παντοῖα Ἐκκλησιαστικὰ συστήματα, προτιμῶσι νὰ ὑποστηρίζωσιν αὐτὰ ὡς καθαρὰν καὶ θείαν ἀλήθειαν. Ἡ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία οὐ μόνον ὑπερβαίνει πᾶν ὅ,τι ἡ ἱστορία διηγεῖται περὶ τῆς μετὰ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους ὀργανικῆς ἐνότητος καὶ στερότητας τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ οἰκοδομήματος, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ, ὅσα ἀπαντῶμεν ἐν ταῖς Ἐπισκοπικαῖς Ἐκκλησίαις τοῦ Β' καὶ Γ' αἰῶνος περὶ ὑπουργημάτων καὶ διακονιῶν, δὲν εἶναι εἰμὴ τὰ ἀσθενῆ καὶ ἠκρωτηριασμένα λείψανα τῶν κατὰ τοὺς ἀποστολικούς χρόνους ὑπαρχόντων ποικίλων Ἐκκλησιαστικῶν διακονημάτων καὶ χαρισμάτων, ἐν οἷς τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας ἐμφανίζεται ὡς τὸ ἀντίτυπον, ἢ μᾶλλον, ὡς τὸ ἀρχέτυπον τῆς θαυμασίας κατασκευῆς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος». (αὐτόθι. σελ. 118).

Ἐκάστη Ἐκκλησία ἢ κοινότης τῶν Ἰρβιγγιανῶν συνίσταται ἐκ δεκατριῶν κληρικῶν, ἐνὸς ἀγγέλου (ἐπισκόπου), ἑξ̄ πρεσβυτέρων καὶ ἑξ̄ διακόνων, ἀπεικονιζόντων τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τοὺς δώδεκα αὐτοῦ ἀποστόλους. Οἱ ἀπόστολοι ἀποτελοῦσι τὴν πρώτην τάξιν, καὶ μόνον οὗτοι ἔχουσι τὴν ἀνωτάτην Ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν, ἐπισκοπεύοντες ἐφ' ὅλης τῆς ἀπανταχοῦ Ἐκκλησίας καὶ συνέχοντες αὐτὴν εἰς ἐνότητα μεθ' ἑαυτῶν καὶ μετὰ τῆς ἐν οὐρανῷ θείας κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας. Οὗτοί εἰσιν οἱ προεξάρχοντες τοῦ λόγου τῆς διδασκαλίας, καὶ οἱ ἔχοντες τὴν πηγαῖον ἀξίωμα, ἑξ̄ οὗ πάντα τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τοῦ προφητικοῦ χαρίσματος καὶ τοῦ χαρίσματος τοῦ γλωσσᾶς λαλεῖν, ἅπερ εἰσὶν ἐλεύθερα καὶ τῆς πίστεως ἐκαστοῦ ἀνάλογα. Οἱ ἄγγελοι, τούτεσιν οἱ ἐπίσκοποι, ἢ οἱ ποιμένες, εἶναι ἀρχηγοὶ τῶν κατὰ μέρος Ἐκκλησιῶν καὶ προϊστάνται τοῦ περὶ αὐτοὺς Κλήρου, τούτεστι τῶν ἑξ̄ πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἑξ̄ διακόνων, οὓς χειροτονοῦσι καὶ μεθ' ὧν διαβουλεύονται καὶ κυβερνοῦσιν ἕκαστος τὸ ἑαυτοῦ ποίμνιον. Οἱ διάκονοι ἐκλέγονται ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ἔργον τῶν ὁποίων ὑπάρχει κυρίως τὸ συλλέγειν τὰ δέκατα καὶ τὰς διαφοροὺς ἄλλας προσ-

φορὰς τῶν πιστῶν, καὶ τὸ φροντίζειν περὶ τῶν πτωχῶν καὶ περὶ ἄλλων τοιούτων βιωτικῶν πραγμάτων. Εὐαγγελιστὰς δὲ ὀνομάζουσιν οἱ Ἰρβιγγιανοὶ ἐκείνους ἐκ τῶν κληρικῶν αὐτῶν, ὅσοι, μεταβαίνοντες ἀπὸ τόπου εἰς τόπον, ἀναγγέλλουσι τὴν ἐμφάνισιν τῆς νέας κίβωτου, ἢ τοῦ τῆς Ἰρβιγγιανικῆς Ἐκκλησίας, κηρύσσοντες μετάνοιαν καὶ ἐπιστροφήν εἰς αὐτήν. Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ἐξαποστέλλονται ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων, ἀφοῦ πρῶτον δοκιμασθῆ ἢ ἱκανότης αὐτῶν. — Προφῆται εὐρίσκονται, τέλος, ἀνὰ πάσας τὰς Ἐκκλησίας καὶ εἶναι θεόκλητοι. Διὰ τῆς φωνῆς τῶν προφητῶν καλοῦνται εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου πάντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ τάγματα, ἐκτὸς τοῦ τῶν διακόνων, οἵτινες προσκαλοῦνται, ὡς εἶπομεν, ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

Οἱ λειτουργοὶ τῆς Ἐκκλησίας διατρέφονται, κατὰ τοὺς Ἰρβιγγιανούς, λαμβάνοντες ἐκ τῶν Χριστιανῶν δέκατα. — Περὶ τῆς ἐκτίσεως δὲ τῶν δεκατῶν ἐκ μέρους τῶν Χριστιανῶν ὀμιλοῦντες οἱ τῆς αἵρέσεως ταύτης ὀπαδοὶ, οὐδεμία, λέγουσιν, ἀμφιβολία ὑπάρχει, ὅτι τὸ ἐν τῇ Χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ἐπικρατήσαν ἔθος τοῦ διδόναι δέκατα ἦν Ἀποστολικὴ διαταγή. Συμβαίνει δὲ ἐπὶ τῶν δεκατῶν ὅ,τι καὶ ἐπὶ τοῦ βαπτίσματος τῶν νηπίων, ὅπερ κατέρχεται μὲν ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος, ἀλλ' οὐδεὶς γινώσκει πότε τὸ πρῶτον ἤρξατο ἐπιστηρίζεσθαι δὲ ἢ πρᾶξις αὕτη οὐ μόνον ἐπὶ τῆς Παλαιᾶς, ἀλλ' ἐν μέρει καὶ ἐπὶ τῆς Νέας Γραφῆς (Λευϊτ. 27, 30. Γεν. 14, 20, 28, 22. Αριθ. 18, 20. Γεν. 14, 18—20. Περβλ. Ἑβρ. 7, 2. Πράξ. 4, 32). Τὸ μέσον τοῦτο, δι' οὗ ὁ Κύριος νυδόκησε νὰ ἀναπαύσῃ τὰς σωματικὰς ἀνάγκας τῶν λειτουργῶν του, ὑπάρχει ἄριστον· διότι πᾶν ἄλλο μέσον πρὸς συντήρησιν τῶν διακόνων αὐτοῦ ἐπιούρει μεθ' ἑαυτοῦ πλείστα ὅσα κακὰ καὶ ἐπενεργεῖ λίαν ἐπιβλασθῶς ἐπὶ τοῦ βίου αὐτῶν.

Οἱ ὀπαδοὶ τῆς αἵρέσεως ταύτης ἀποκλίνουσιν ἐπαισθητῶς, ὡς ἡ αἵρεσις τῶν Σουηδενβουργιανῶν (Swedenborgianer), καὶ πρὸς τὸν ὀρθολογισμόν, δογματίζοντες α'. Ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις τοῦ Κυρίου ἦν ἐν πᾶσιν ὀμοία πρὸς τὴν τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου φύσιν, ἀλλ' ὅτι, εἰ καιτοιούτος ἦν ὁ ἐν τῷ Χριστῷ ἄνθρωπος, οὐδέποτε ἤμαρτεν, ἐπεὶ δὴ, δυνάμει τῆς θεότητος, οὐδέποτε ἀφῆκεν ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς τὴν ἐφάμαρτον ταύτην φύσιν, ἵνα ἐνεργεῖα ἀμαρτωλὸς ἀποθῆ. β'. Ὅτι, ἐπεὶ δὴ τοιαύτην ἔφερε φύσιν ἐφάμαρτον, διὰ τοῦτο ἐμελλεν ἤδη νὰ ἀποθάνῃ· ὅτι ἐπομένως τὸ πάθος καὶ τὸν θάνατον ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν ὑπέστη ἀπλῶς καὶ μόνον διὰ τὰς ἀμαρτίας τοῦ κόσμου. γ'. Ὅτι τὸ δόγμα περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου, ὅτι δηλ. ὁ θάνατος αὐτοῦ ἱκανοποίησε τὴν θείαν δικαιοσύνην ἐκ μέρους τῆς ἀμαρτωλοῦ ἀνθρωπότητος, εἶναι πλάνη ἐθνικὴ καὶ ἀπορρέει ἐξ ἐννοίας περὶ Θεοῦ εἰς ἄκρον βαρβαρικῆς. δ'. Ὅτι τὸ πάθος καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ δὲν παρέχουσιν ἡμῖν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τὴν χάριν τῆς ἀπολυτρώσεως, ἀλλὰ βοηθοῦσιν ἡμῖν κατὰ τοσοῦτον μόνον πρὸς σωτηρίαν καὶ

ἀπόλαυσιν τῆς μακαριότητος, καθ' ὅσον τὸ μὲν ἀφορμὴν ἡμῖν παρέχουσι καὶ προτροπὴν ἵνα πιστεύωμεν καὶ σταθερὰν πεποιθήσιν ἔχωμεν εἰς τὴν θεῖαν ἀγάπην ἐν πάσαις ἡμῶν ταῖς ἀνάγκαις καὶ κατὰ πάσας τὰς περιστάσεις καὶ τὰς σχέσεις τοῦ βίου ἡμῶν, τὸ δὲ ἀποδεικνύουσιν ὅτι καὶ πᾶς τις, ἐν παρομοίαις περιστάσεσιν εὐρισκόμενος, δύναται διὰ τῆς πίστεως νὰ ἐξέλθῃ νικηφόρος ἐκ τοῦ ἀγῶνος. ε'. Ὅτι τὸ ἅγιον Βάπτισμα μεταδίδουσιν εἰς πάντα πιστὸν τὴν δύναμιν τοῦ ἁγ. Πνεύματος, εἰς τοιοῦτον βαθμὸν καὶ μέτρον, εἰς ὅσον καὶ ὁ Χριστὸς αὐτὴν εἶχε, καὶ τέλος, ὅτι ἕκαστος πιστὸς δύναται τοσοῦτον ἅγιος νὰ ἀποβῆ, ὅσον ἅγιος ἐγένετο καὶ ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Τοιαῦτά τινα περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Κυρίου καὶ περὶ τῆς ἀγιότητος τοῦ Χριστιανοῦ ἐδόξαζεν ἡδὴ ὁ Ἰρβιγγ, διότι καὶ αὐτός, καίτοι ἐδίδασκεν ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἁμαρτίαν οὐκ ἐποίησεν, ἐφρόνει ὅμως ἀφ' ἑτέρου, ὅτι ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει τοῦ Κυρίου κατέκει ἡ προπατορικὴ ἁμαρτία, ὃ ἔστιν, ὅτι ἐν τῷ Χριστῷ ἦν ἡ ἀνθρωπινὴ σὰρξ μεθ' ὧλων αὐτῆς τῶν πονηρῶν ἐπιθυμιῶν, τὰς ὁποίας ὅμως, δυνάμει τῆς θείας αὐτοῦ φύσεως, ὑπερένικα καὶ κατέπνιγεν ἐντὸς αὐτοῦ. Ὁ Ἰρβιγγ προήχθη εἰς τὴν πλάνην ταύτην, θέλων νὰ ἀποδείξῃ τελείαν τὴν ἐν Χριστῷ ἀνθρωπίνην φύσιν, χωρὶς νὰ προῖδῃ ὅτι τὸ ἀναμάρτητον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπὲρ τοῦ ὁποίου ἄλλως τοσοῦτον ἠγωνίζετο, δὲν ἠδύνατο νὰ διατηρηθῆ, προαποδιδόμενων εἰς τὴν ἀνθρωπίνην αὐτοῦ φύσιν καὶ τῶν διαβλητῶν παθῶν. Σκοπὸν δὲ ἐν τῇ ἐξομολώσει ταύτῃ εἶχεν ὁ Ἰρβιγγ, ἵνα ὑποστηρίξῃ ἐναντίον τῆς τέως Ἐκκλησίας αὐτοῦ μετὰ τῆς δικαιοσύνης καὶ τὴν ἀγιότητα αὐτοῦ, μετὰ τῆς πίστεως καὶ τὰ ἀγαθὰ ἔργα. (βλ. τὸν βιογράφον αὐτοῦ Ἰλλον ἐν τῇ ἀνωτέρω σημειωθείσῃ πραγματείᾳ, σελ. 157, 202). Πρὸς τοὺς ἄλλους κατεπολέμησεν ὁ Ἰρβιγγ καὶ τὸ περὶ προσωρισμοῦ δόγμα. Ἐν τούτοις φαίνεται ὅτι τὰ περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ μάλιστα τὰ περὶ τῆς ἀξίας τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου, ὅπως ἀνωτέρω ἐξετέθησαν, δὲν συμμερίζονται ἅπαντες οἱ καθ' ἡμᾶς Ἰρβιγγιανοί· διότι πρὸς ταῦτα ἀντιπίπτουσι τοῦλάχιστον ὅσα λέγει ὁ γνωστός ἡδὴ ἡμῖν Βοέμιος περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας, εἰς τὰ ὑποῖα καὶ ὁ λόγος ἡδὴ μεταβαίνει.

Τὰ περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας ὑπὸ τῶν Ἰρβιγγιανῶν δογματιζόμενα εἰσὶν οὐχ ἥττον ἀξία νὰ σημειωθῶσιν ἐνταῦθα. Ἀποφαίνονται δὲ περὶ τούτων οἱ περὶ τὸν Βοέμιον ὡς ἑξῆς.

Ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος, τὰ ὁποῖα, εὐλογήσας ὁ Κύριος, ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶναι τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ. Ὁ τρόπος ὅμως τῆς παρουσίας τοῦ σώματος καὶ αἵματος αὐτοῦ ὑπάρχει μυστήριον· οὔτε ἐξηγεῖται, οὔτε ἐννοεῖται. Οὐδεὶς ἐξήγησεν, οὐδ' ἐξηγήσει πῶς καὶ τίνι τρόπῳ ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ εἶναι σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Κυρίου. Ἡ ὀρθὴ καὶ ἀκριβὴς πίστις εἶναι ὅτι ἐν τῇ θεῖᾳ Εὐχαριστίᾳ ὁ ἄρτος τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐστίν, ὁ δὲ οἶνος τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐστίν, πῶς ;

οὐδεὶς οἶδεν. Αἱ τρεῖς κεφαλαῖοι ἀπόπειραι, αἱ μέχρι τοῦδε γενομέναι πρὸς ἐξήγησιν τοῦ πῶς· ἐξ ὧν ἡ μὲν (ἡ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Ἐκκλησίας) αἶρει καὶ ἀρνεῖται τὴν παρουσίαν τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου μετὰ τὴν εὐλογίαν· ἡ δὲ (ἡ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας) αἶρει τὴν παρουσίαν τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου· ἡ δὲ (ἡ τῆς Λουθηρανικῆς) τίθησι μὲν καὶ ἀποδέχεται τὴν παρουσίαν ἀμφοτέρων, ἀλλὰ τὸ ἕτερον ἐν τῷ ἄλλῳ, ὑπὸ τὸ ἄλλο μετὰ ἢ ἐπὶ τοῦ ἄλλου — εἰς οὐδὲν συνετέλεσαν, εἰμὴ εἰς ἄρτιν τοῦ ἀρρήτου καὶ ἀκαταλήπτου τρόπου τῆς ἀληθοῦς παρουσίας τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου· ἀλλ' ἡ πίστις εὐρίσκει ἐν τούτῳ τῷ πῶς μυστηριώδες τι καὶ εἰς τὸν ἀνθρώπινον νοῦν ἀκατάληπτον καὶ ἀποδιοπρμπεῖται πᾶσαν περὶ τούτου διασάφειν. Ἡ πίστις δὲν ἀπαιτεῖ νὰ μάθῃ πῶς ἢ κατὰ πόσον ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ εἶναι σῶμα καὶ αἷμα τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ἀπαιτεῖ μόνον τὴν βεβαιότητα, ὅτι τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει. — Οὐδεμία ἀνθρώπινος δύναμις ἐνεργεῖ πρὸς τελείωσιν τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας· αὐτὴ οὔτε ἐκ τῆς πίστεως τοῦ λειτουργούντος οὔτε ἐκ τῆς πίστεως τοῦ μεταλαμβάνοντος ἐξήρτηται· ὁ Θεὸς μόνος ἀπεργάζεται ταύτην διὰ τοῦ λειτουργοῦ αὐτοῦ, ὅστις, ἐν ὀνόματι καὶ ἐν τῇ ἐντολῇ τοῦ Κυρίου, ἐκτελεῖ τὴν πράξιν ταύτην· ὁ τελεσιουργῶν λοιπὸν τὸ μυστήριον δὲν εἶναι ὁ λειτουργός, ἀλλ' αὐτός ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς διὰ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ Πνεύματος. — Ἐκ τῶν λόγων τοῦ Κυρίου: «Τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν», μανθάνομεν καὶ τὸ πρὸς τί ὁ Κύριος κατέστησε καὶ διέταξε τὸ μυστήριον τοῦτο, εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτοῦ· ὅπερ ἐπεξηγῶν ὁ Ἀπόστολος, προσετίθη, πρὸς ἀνάμνησιν τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου· ἀτὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλομεν». Ὡς πραγματικὴ λοιπὸν ἀπόδειξις τοῦ θανάτου τοῦ Κυρίου πρόκειται ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης τῶν Χριστιανῶν αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ τὸ αἷμα τοῦ θυσιασθέντος. Καὶ ἐξεικονίζεται λοιπὸν ὁ θάνατος τοῦ Κυρίου ἐν τοῖς προκειμένοις πραγματικοῖς διαρρήμασι τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, ὡς ἡδὴ τετελεσμένως, καὶ γίνεται ἀνάμνησις τῆς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τελεσθείσης θυσίας καὶ τῆς δι' αὐτῆς αἰωνίου ἀπολυτρώσεως. Διότι ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ δὲν τελεῖται ἢ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ θυσία κατ' οὐδένα τρόπον, ἀλλὰ πάρεστιν ὡς τετελεσμένη καὶ αἰωνίως ἰσχύουσα θυσία, καταγγέλλουσα, ὡς ἡδὴ ἐρρήθη, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καὶ ἀναμνησκουσα εἰς ἡμᾶς τὴν αἰωνίαν ἡμῶν λύτρωσιν. Κατὰ τοιοῦτο δέμονον ἡ Εὐχαριστία εἶναι καὶ δύναται νὰ ὀνομασθῆ θυσία, καθ' ὅσον ἐν τῇ Εὐχαριστίᾳ προσφέρει ἡ Ἐκκλησία εἰς τὸν Θεὸν τὸ μέγιστον καὶ πλυσιμύτατον δῶρον, αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ αἷμα τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν σταυρωθέντος. Καὶ ὡς τοιαύτην θυσίαν ἐγίνωσκε καὶ ἐτέλει αὐτὴν καὶ ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία. Καὶ πᾶσαι δὲ αἱ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαι θυσίαν θεωροῦσι τὴν θεῖαν Εὐχαριστίαν, ἐκτὸς τῶν διαμαρτυρομένων, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐννοήσωσιν ὅτι, καθὼς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ ἐν τῷ οὐρανῷ παρὰ τῷ Πατρὶ εὐρί-

σκόμενος, δὲν ἔπαυσε ὑπάρχων ὁ ἄμνος τοῦ Θεοῦ καὶ ὁ μέγας ἀρχιερεὺς, ἐπομένως δὲν ἔπαυσε προσφέρων ἑαυτὸν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ Πατρὶ, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία οὐ πᾶνται προσφέρουσα εἰς τὸν Θεὸν τὸ ἐσφαγμένον τοῦτο ἄρνιον. Ἡ Εὐχαριστία δὲν γίνεται πρὸς καταλλαγὴν τῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ Θεοῦ, οὔτε πρὸς ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν, ἀλλὰ γίνεται ἵνα, ὡς ἤδη εἶπομεν, καταγγέλληται ἐνώπιον πάντων ἡ γενομένη καταλλαγὴ ὡς τετελεσμένη πράξις, καὶ ἵνα, κοινωνοῦντες οἱ πιστοὶ τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου, γίνωνται, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ γενομένου ἤδη ἐξίλασμοῦ, μέτοχοι τῶν εὐλογιῶν τοῦ οὐρανοῦ, ἐνισχύωνται ἐν τῇ πίστει καὶ τρέφονται πνευματικῶς διὰ τὴν αἰώνιον καὶ ἀθάνατον ζωὴν. (Ὁρ. Βρέμ. σελ. 233—258). — Τὸ κέντρον τῆς θείας λατρείας κατὰ τὰς συναξεῖς τῶν πιστῶν ὑπάρχει ἡ θεία Εὐχαριστία, οὐχὶ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου, καίτοι τοῦτο οὐδέποτε πρέπει νὰ χωρίζηται ἐκείνης. Ἡ Εὐχαριστία λοιπὸν οὐδέποτε πρέπει νὰ λείπῃ ἐκ τῆς κοινῆς λατρείας τῆς Ἐκκλησίας. Σὺμπαντες δὲ οἱ πιστοὶ ὀφείλουσι νὰ μετέχωσι τῆς τραπέζης τοῦ Κυρίου, ὡς αὐτὴ εὐπρεπίζεται, ὡς τοῦτο αὐτὸ ἐγένετο καὶ ἐν τῇ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ (σελ. 227 καὶ ἐξῆς). Τῆς θείας κοινωνίας ἀξιοῦνται καὶ τὰ νήπια, ὡς καλῶς ποιῶσα ἐτήρησε τοῦτο ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία (σελ. 230). Δέον δὲ νὰ μεταλαμβάνωσι πάντες, ὡς ὁ Κύριος εἶπεν, ἐκ τοῦ σώματος καὶ ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ, οὐχὶ δὲ μόνον ἐκ τοῦ σώματος.

Τὴν λειτουργίαν αὐτῶν τελοῦσιν οἱ Ἰρβιγγιανοὶ ἐνώπιον πάντων τῶν πιστῶν, οὐδ' ἔστιν ἐν αὐτῇ ἀπόκρυφόν τι καὶ μυστικόν. Ὅλαι αἱ εὐχαὶ καὶ αἱ δεήσεις, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους τῆς λειτουργίας, ἀναγιγνώσκονται ἢ ψάλλονται μεγαλοφώνως· ἕκαστον τάγμα ἔχει ἰδιαίτερα λειτουργικὰ ἄμφια, ἅπερ ἔχουσι μυστικὴν τινα ἔννοιαν. Περὶ τούτων, καθὼς καὶ περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἐν γένει διακόσμου, ἢ τῆς ἐξωτερικῆς λατρείας τῶν Ἰρβιγγιανῶν, δὲν δύναμαι νὰ σοὶ γράψω ἐπὶ τοῦ παρόντος πλείονα, ὡς μὴ δυνηθεὶς μέχρι τῆς ὥρας ταύτης νὰ λάβω εἰς χεῖρας τὴν περὶ τῶν τοιούτων πραγμάτων διαλαμβάνουσαν λειτουργικὴν βίβλον αὐτῶν. Ἐν τούτοις οἱ εἰδότες ταῦτα λέγουσιν ὅτι ἡ λειτουργία, ἣν συνέταξαν οἱ ἀπόστολοι τῶν Ἰρβιγγιανῶν, οὐδεμίαν σχεδὸν πρωτοτυπίαν φέρει καὶ ὅτι εἶναι συμπλήμα τι ἐκ τοῦ Ἀγγλικανοῦ καὶ Λατινικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ τυπικοῦ.

Ἐξ ἀρχῆς μέχρι τῆς σήμερον, τὰ βλέμματα αὐτῶν ἔχουσι ἐστραμμένα οἱ Ἰρβιγγιανοὶ πρὸς τοὺς ἤδη ὀπισθόποτε πεπιστευκότας εἰς Χριστόν· πρὸς τούτους μόνον ἔρχονται καὶ τούτους μόνον καλοῦσιν εἰς τὴν νέαν αὐτῶν Σιών· τοῦ δὲ πρὸς τὰ ἔθνη κηρύγματος τοῦ θείου λόγου οὐδαμῶς μετέσχον· διότι οὔτε πρὸς τὰ ἔθνη, τὰ μήπω τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἐνωτισθέντα, οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλως πως ἀπιστοῦντας θεωροῦσιν ἑαυτοὺς ἀπεσταλμένους, ἀλλὰ πρὸς συνάθροισιν καὶ διάσωσιν μόνον τῶν πιστῶν. Ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐνθα κατὰ πρῶτον ἀνεφάνη ἡ αἵρεσις αὕτη, αἱ χρηματικαὶ θυσίαι τῶν προσελύτων αὐτῆς, καὶ μάλιστα τοῦ ἐν ταῖς ἔμπροσθεν μνημονευθέν

τος Δρυμμόνδου, οὐ μικρὸν συνετέλεσαν εἰς τὴν πρώτην σύστασιν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς, καὶ ὅπου, ἐν Λονδίῳ, μεγαλοπρεπέστατος ἀνηγέρθη ναὸς, φαίνεται, καθὰ λέγουσιν, ὅτι ἤρξατο σήμερον παρακμάζουσα, ἐξ ἐναντίας δέ, πολλὴν ἐπίδοσιν φαίνεται λαβοῦσα ἐπὶ τῆς ἡπείρου.

Μεταξὺ τῶν Γερμανῶν θεολόγων ἐκέρδισεν ἡ αἵρεσις, ἐκτός ἄλλων, καὶ τὸν διάσημον καθηγητὴν Θεοίρχιον (υἱὸν τοῦ περιωνόμου φιλολόγου Θεοίρχιου), ὅστις μετὰ ταῦτα ἐχειροτονήθη ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Καρλόλη καὶ εὐαγγελιστῆς, παραιτηθεὶς τῆς ἀκαδημαϊκῆς αὐτοῦ ἑδρας. Τὰ συγγράμματα αὐτοῦ Versuch lur Herstezung des historischen Standpunkts für die kritik der neutestamentlichen Schriften (Ἐρλόγ. 1845), Vorlesungen über Protestantismus und Katholicismus (εἰς δύο μέρη· Ἐρλόγ. 1846, Β' ἐκδ. 1848) καὶ Die Kirche im apostolisch Zeitalter (Β' ἐκδ. 1858), εἶναι γεγραμμένα μὲ πνεῦμα Ἰρβιγγιανικόν. Τὸν Ἰρβιγγιανισμόν ἠσπάσθησαν προσέτι οὐκ ὀλίγοι καὶ ἐκ τῶν λειτουργῶν τῆς Εὐαγγελικῆς λεγομένης Ἐκκλησίας τῶν διαμαρτυρομένων. Κοινότητες δὲ Ἰρβιγγιανικαὶ συνέστησαν πρὸ πάντων ἐν Γερμανίᾳ, οἷον εἰς Φραγκφούρτην, εἰς Βασιλείαν, εἰς Βερολίνον, εἰς Στεττίν, εἰς Πόμμερ, εἰς Καινισβέργην, εἰς Μαρβούργην, καὶ ἐν Βαυαρίᾳ, ὅπου καὶ μεταξὺ τοῦ Παπικοῦ κλήρου ἐτυχεν ἀκράσεως ὁ Ἰρβιγγιανισμὸς. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀμερικῇ λέγεται ὅτι δύο κοινότητες μικραὶ Ἰρβιγγιανῶν συνέστησαν εἰς τὴν Νέαν Ἰόρκην. Ἡ ἐξάπλωσις τοῦ Ἰρβιγγιαν. εὐκόλως κατανοεῖται, λέγει τις τῶν διαμαρτυρομένων (ὁ Reich, ἐνθα ἀνωτ. σελ. 236), ὅταν παρατηρήσωμεν τὴν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἐπικρατοῦσαν ψυχρότητα πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Χριστιανικὸν βίον, τὴν ὑπερίσχυσιν τοῦ ὀρθολογισμοῦ, τοῦ ἀποδιώκοντος πανταχοῦ τὴν πίστιν καὶ τὸ βάθος τῶν Εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, καὶ ἐν γένει τὸν πύρρωνισμόν καὶ τὴν ἀπιστίαν τῶν πολλῶν. Ἐν τούτοις δὲν πρέπει πάλιν νὰ φαντασθῇ τις πολυανθρώπους τὰς κατακτήσεις τῆς αἵρέσεως ταύτης. Καὶ αὐτοὶ οἱ Ἰρβιγγιανοὶ ὁμολογοῦσιν ὅτι ἡ διδασκαλία αὐτῶν οὐδαμῶς εὔρε γενικὴν ἐπιδοκιμασίαν, καθότι, λέγουσι, χαρακτὴρ τῆς ἀληθείας ἐν τῇ παρουσίᾳ καταστάσει τοῦ κόσμου εἶναι τὸ νὰ ἀποδοκιμάζηται καὶ περιφρονῆται.

Οἱ προἰστάμενοι, ὡς καὶ πάντες οἱ ἐκ τοῦ κλήρου τῶν Ἰρβιγγιανῶν, χαρακτηρίζονται καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἐναντιῶν αὐτοῖς, τῶν διαμαρτυρομένων, ὡς ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ φιλόθεοι, ὡς ἔχοντες ἀκριθεὶς γινῶσιν τῶν καιρικῶν ἀναγκῶν καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ἀληθῶς ἀγρυπνοῦντες ὑπὲρ τῶν ψυχῶν, καὶ ὡς πάντα ἀνεχόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν, οὐχὶ ὑπὸ παραφορᾶς οὐδὲ ὑπὸ στιγμιαίου ἐνθουσιασμοῦ. Ἀληθῆς θρησκευτικὸς καὶ ἠθικὸς ζῆλος, λέγει ὁ Λουθηρανὸς ιστοριογράφος Kurzt (ἐν τῷ Lehrbuch der Kirchengeschichte für studierende ἐκδ. Δ'. 1860, §. 180, 6), ἠνωμένος μετ' ἀξιοπρεπείας, σεμνότητος, πραότητος, καὶ ἀγάπης διακρίνει πρὸ πάντων τοὺς ἐν Γερμανίᾳ προση-

λυτίζοντας ἀντιπροσώπους τῶν Ἰρβιγγιανῶν, οἵτινες διὰ τοῦ ἐναρέτου αὐτῶν βίου ἐφέλωσι καὶ προάγουσιν οὐκ ὀλίγον τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν». Ὁ δὲ ἀνωτέρω μνημονευθεὶς Θεϊστῆχος ἀποφαινεται ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ὀπαδῶν τῆς νέας Σιών ζῶσιν «ἐν τῇ εὐφροσύνῳ πεποιθήσει, ἵσθι ἡ διδασκαλία αὐτῶν δύναται νὰ ὑποστῇ τὴν αὐστηροτέραν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν δοκιμασίαν».

Ἴδου ἐν ὀλίγοις, ἀγαπητέ μοι, τίνες οἱ Ἰρβιγγιανοὶ καὶ ἡ κατ'αὐτοὺς αἵρεσις, περὶ ὧν ἠρώτησάς με, ζητῶν εἰδήσεις καὶ πληροφῶριαν. Ὁμολογῶ τῆς ἐκθέσεώς μου τὴν ἀτέλειαν, παρακαλῶ ὅμως νὰ ἀποδώσῃς αὐτὴν οὐχ εἰς τὴν ἔλλειψιν τῆς προθυμίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἐπιθυμίας σου, ἀλλ' εἰς τὴν ἔλλειψιν τῶν ἀπαιτουμένων βοηθημάτων, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ εἰς τὴν ἐγχευθῆσαν τῶν ὀπαδῶν τῆς αἰρέσεως αὐτῆς, διότι οὐ μόνον, ὡς εἶπον, ὀλίγα ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ἐκδοθέντων Ἰρβιγγιανικῶν συγγραμμάτων ἔχουσι κύρος καθολικὸν καὶ ἀδιαφιλονείκητον παρὰ τῇ αἵρεσει ταύτῃ, ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ὀλίγοις τούτοις μόλις δύο ἢ τρία εἰσὶ τὰ διαπραγματευόμενα οὐσιωδῆ ἀντικείμενα καὶ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἀκριβείας τῶν βιβλίων τούτων κατάλογον δίδωσιν ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ ὁ προνομασθεὶς Kurtz (ἐνθ. ἀν.). Ὁ αὐτὸς αὐτόθι σημειοῖ καὶ τοὺς ἐκ τῶν διαμαρτυρομένων καὶ ἐκ τῶν τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς αἵρέσεως τῶν Ἰρβιγγιανῶν συγγράψαντας, ὧν θεωρῶ περιττὴν τὴν ἐνταῦθα ἀντιγραφὴν. Τοῦτο μόνον προστίθμι ὅτι ὀλίγα τιὰ ἠρύσθη καὶ ἐκ τινος ἄλλης συγγραφῆς, μὴ ἀναφερομένης ὑπὸ τοῦ Kurtz καὶ τιτλοφορουμένης «Christliche glaubenslehre, ein Zeugnis für und Wider 1. Tim. 2, 4. Herausgegeben von dem. Calwer Verlags — Verein. Stuttgart 1854», ἧς ἐν τῷ πρώτῳ τόμῳ, σελ. 126—127, γίνεται μνεία τῶν Ἰρβιγγιανῶν. Ἐλπίζω δὲ ἵνα μὴ ἀπιθῇ ὅλος ἀχρηστος πρὸς τὸν σκοπὸν σου, εἰ καὶ ἀτελής, ἡ ἐκθεσις αὕτη. Τελευτῶν ἐπιλέγω ὅτι ὁ Ἰρβιγγιανισμὸς χαρακτηρίζεται ἀποχρώντως, ἐάν τις ὀνομάσῃ αὐτὸν *Μοντανισμὸν τῶν καθ' ἡμᾶς χριστιανῶν*. Ὅπως ὁ ἀρχαῖος, οὕτω καὶ ὁ νέος οὗτος Μοντανισμὸς, τὴν θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν κατάστασιν τοῦ αἰῶνος ἀφετηρίαν ποιούμενος καὶ τὰς παρεκτροπὰς αὐτῆς ὑπόψιν ἔχων, τὴν ἐμφάνεισιν ἐφαντάσθη νέας ἐποχῆς, «ἐποχῆς τοῦ Παρακλήτου», καὶ ὑπὸ τῆς ἰδέας ταύτης καταληφθεὶς, εἰς τὴν ἀνέγερσιν νέας πάλιν Σιών, νέας σωτικῆς κιβωτοῦ, νέας καὶ τελειότερας Ἐκκλησίας, προήχθη, καὶ πλοῦτον προβάλλει καὶ αὐτὸς πνευματικῶν ἐμπνεύσεων καὶ θεῶν ἀποκαλύψεων καὶ χαρίσματα προφητείας καὶ γλωσσῶν καὶ θαυμάτων, καὶ πολιτείαν ἀγίαν καὶ καθαρὰν καὶ ἁμωμον, καὶ τὴν ἔλευσιν καταγγέλλει τοῦ Κυρίου προσεγγίζουσαν, καὶ τοὺς πάντας ἐτοίμως ἔχειν εἰς αὐτὴν παραινεῖ. Ταῦτά εἰσι κυρίως ἡ φύσις καὶ ἡ οὐσία τῆς αἵρέσεως τῶν Ἰρβιγγιανῶν, πρὸς οὓς, ὡς πρὸς νεαροὺς βλαστοὺς τῆς θρησκευτικῆς ἀναμορφώσεως τῆς ἐς' ἑκατονταετηρίδος, ἐνατενίζοντες ἡμεῖς, τὰ τέκνα τῆς ἀρχαιοπαγούς καὶ ἀρχαιοπλοῦτου ὀρθοδόξου

Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν δυνάμεθα βεβαίως νὰ μὴ εὐρίσκωμεν καὶ τινα παρηγορίαν, ἀνακαλύπτοντες ἐν αὐτοῖς ἀγαθὴν τινα τάσιν πρὸς τὰ ἐξ ὧν οἱ πατέρες αὐτῶν ἐκπεπτώκασι. Διότι, καὶ μεθ' ὅλας τὰς παραδοξολογίας αὐτῶν, εἶναι ἀληθές ὅτι παρ' αὐτοῖς ἐμφανίζεται ἐπὶ τὸ ἐκκεντρικώτερον μὲν, ἀλλ' ὅπως δῆποτε ὀρθότερα καὶ ἡ περὶ Ἐκκλησίας καὶ ἡ περὶ Ἱερουσῶνης καὶ ἡ περὶ θείας Εὐχαριστίας δόξα. Ἄς εὐχώμεθα ληιπὸν τῷ Θεῷ τῶν ὅλων καὶ Πατρὶ τῶν φώτων, ὅπως διανοίγῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν εἰλικρινῶς τὴν ἀλήθειαν ζητούντων, ὅπως πάντα τὰ ἐπί γῆς αὐτοῦ πλάσματα εὐρεθῶμέν ποτε ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάζοντες «τὸν Πατέρα ἡμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

ΤΕΛΟΣ.

159

